

JAARVERSLAG 2015

nederlandse staatsloterij

JAARVERSLAG 2015

nederlandse staatsloterij

Staatsloterij
Voetbalvriendjes

INHOUDSOPGAVE

1 Feiten en kerncijfers	4
2 Verslag van de directie	9
3 Bericht van de raad van commissarissen	13
4 Prestaties over 2015	15
5 Governance & Risk	37
6 Jaarrekening 2015	41
7 Overige gegevens	60
8 Bijlage	63

1 FEITEN EN KERNCIJFERS

	<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Omzet per loterijproduct			
Staatsloterij (incl. Oranje- en Gelukstrekking)	524,3	578,6	607,0
Oudejaarestrekking	136,8	120,1	124,2
Miljoenenspel	30,8	39,1	41,4
Totaal Nederlandse Staatsloterij	691,9	737,8	772,6
Resultaat vóór belastingen en vóór afdracht	112,1	111,2	130,9
Resultaat ná belastingen en ná afdracht	8,7	0,5	14,3
Voor- en slotafdracht aan ministerie van Financiën, inclusief belastingen en ná resultaatbestemming	103,8	110,7	122,9
Afdracht exclusief vennootschapsbelasting	75,4	82,9	83,2
Prijzengeld, inclusief kansspelbelasting	472,7	511,5	530,1
Prijzengeld, exclusief kansspelbelasting	413,4	447,0	466,3
Uitkeringspercentage	68,3	69,3	68,6
Aantal verkooppunten	4.459	4.968	3.608
Aantal medewerkers (ultimo het jaar)	132	147	158
RepTrak™ score	50,6	60,5	61,7

* Alle bedragen x 1.000.000 euro.

MILJOENENPRIJZEN IN 2015

Staatsloterij en Oudejaarsekking

18,7
miljoen euro
in Noord-Holland

15
miljoen euro
in Overijssel en Noord-Holland

13,5
miljoen euro
in Gelderland

8,1
miljoen euro
in Noord-Holland

7,5
miljoen euro
in Noord-Holland

6
miljoen euro
in Noord-Holland, Zuid-Holland, Overijssel,
Noord-Brabant en Zuid-Limburg

3
miljoen euro
in Noord-Holland en Zuid-Holland

1
miljoen euro
in Noord-Holland (5x), Utrecht (2x), Gelderland (3x), Limburg
(2x), Noord-Brabant (3x), Flevoland (2x), Drenthe en Zuid-
Holland (2x)

Miljoenenspel

1
miljoen euro
in Zuid-Holland (2x), Zeeland en Gelderland (2x)

Personalia directieteam

F. (Frans) van Steenis

(1950, Nederlandse nationaliteit)
statutair bestuurder en voorzitter directieteam
benoemd per 1 februari 2011

voorzitter raad van toezicht Nederlandse Hogeschool voor
Toerisme en Verkeer
voorzitter Stichting Beach Resort Kijkduin
bestuurslid Stichting Koning Willem I prijs
vicevoorzitter van de Vereniging van Toezichthouders in het HBO

mr.dr. J.C. (Arjan) van 't Veer MSc

(1968, Nederlandse nationaliteit)
directeur Corporate Affairs, bestuurssecretaris
benoemd per 1 februari 2012

lid executive committee European Lotteries (sinds juni 2013)

drs. J. (Joost) den Heijer

(1974, Nederlandse nationaliteit)
directeur Marketing en Operatie
benoemd per 1 april 2010

drs. A. (Arjan) Blok RC

(1967, Nederlandse Nationaliteit)
directeur Financiën & Services a.i.

voorzitter Stichting Bosch Forever
lid raad van toezicht Stichting Algemeen Toegankelijk Onderwijs
lid adviesraad Yacht
controller Stichting Gotong Royong

Van links naar rechts: drs. J. (Joost) den Heijer, drs. A. (Arjan) Blok RC, F. (Frans) van Steenis en mr.dr. J.C. (Arjan) van 't Veer MSc.

Van links naar rechts: mr. W.F.C. (Willem) Stevens, drs. J.A. (Hans) Kamps, prof.dr. H.M. (Henriëtte) Prast, drs. J.E. (Jaap) Lagerweij en E. (Erwin) van Lambaart.

Personalia raad van commissarissen

drs. J.E. (Jaap) Lagerweij

(1947, Nederlandse nationaliteit)

voorzitter raad van commissarissen

benoemd per 1 maart 2006

directeur/aandeelhouder Le Clot Beheer B.V.

associate partner Gwynt B.V.

commissaris bij:

Coolcat Fashion B.V.

Deen Supermarkten B.V.

IBB International

Zeeman Textielsupers

mr. W.F.C. (Willem) Stevens

(1938, Nederlandse nationaliteit)

vicevoorzitter raad van commissarissen

benoemd per 1 september 2004

lid benoemingscommissie

advocaat en belastingkundige

commissaris bij:

AZL N.V.

Holland Casino

drs. J.A. (Hans) Kamps

(1952, Nederlandse nationaliteit)

benoemd per 1 oktober 2007

voorzitter remuneratiecommissie

directeur/aandeelhouder B&A

voorzitter Jeugdzorg Nederland

voorzitter raad van commissarissen ONVZ

medeoprichter Vakcolleges

E. (Erwin) van Lambaart

(1963, Nederlandse nationaliteit)

benoemd per 5 april 2013

directeur/aandeelhouder ACE Concepts & Events B.V.

directeur/aandeelhouder Van Lambaart Entertainment B.V.

directeur SAIL Event Partners C.V. (tot 1 februari 2016)

voorzitter VVTP (tot 11 januari 2016)

lid algemeen bestuur VNO-NCW (tot 17 december 2015)

lid bestuur Amsterdam Diner Foundation

lid raad van toezicht Cultuur-Ondernemen

lid raad van toezicht Kneeclinic

lid raad van advies Tentoo Holding B.V.

prof.dr. H.M. (Henriëtte) Prast

(1955, Nederlandse nationaliteit)

benoemd per 1 oktober 2007 tot 26 oktober 2015*

voorzitter audit committee

hoogleraar Persoonlijke Financiële Planning Tilburg University

lid raad van commissarissen AZL

lid raad van advies SNS

lid kenniskamer ministerie Infrastructuur en Milieu

lid raad van advies NTR Publieke Omroep

lid raad van advies ZIFO (Zuidas Instituut voor Financieel

Ondernemingsrecht)

Fellow Netspar Network for Studies on Pensions Aging and

Retirement

lidmaatschap Denktank Financiering Alternatieven voor Dierproeven

* Er heeft geen herbenoeming van mevrouw Prast plaatsgevonden.

2 VERSLAG VAN DE DIRECTIE

Bijna drie eeuwen na haar oprichting staat de Nederlandse Staatsloterij aan de vooravond van een belangrijke koerswijziging. In het verslagjaar 2015 zijn de belangrijkste voorbereidingen getroffen om de organisatie te laten fuseren met De Lotto. De fusie, in juridische zin een overname, wordt naar alle waarschijnlijkheid in de eerste helft van 2016 geëffectueerd. In nauw overleg met de enige aandeelhouder, het ministerie van Financiën, werkten de raad van commissarissen en de directie samen met Stichting de Nationale Sporttotalisator (De Lotto) en haar beneficianten aan de fusieplannen.

Met deze fusie wordt een krachtenbundeling bewerkstelligd, een kostenreductie beoogd en ziet de Nederlandse Staatsloterij een wens in vervulling gaan: een zichtbare bijdrage leveren aan een gelukkiger en gezonder Nederland. In de opzet van de gefuseerde organisatie komt de opbrengst van de nieuw te vormen loterijorganisatie niet langer louter ten goede aan het algemeen nut zoals eeuwenlang het geval was bij de Staatsloterij, maar ook aan concrete goede doelen, waaronder de breedte-, top- en gehandicaptensport.

Ook is de overheid niet langer enig aandeelhouder, een nieuw unicum in de rijke historie van de Staatsloterij.

Sinds de eerste trekking in 1726 van haar voorloper – de Generaliteitsloterij – was de kansspelorganisatie altijd direct verbonden aan de overheid. In den beginne was er de koppeling met de Republiek der Verenigde Nederlanden, later kwam de Koninklijke Nederlandse Loterij. Tegenwoordig heet het merk de Staatsloterij (en alle gedaanten en benamingen daartussen), steeds was de loterij nauw verbonden aan de Staat of varianten daarop. Na diepgaand onderzoek keurde de Autoriteit Consument & Markt (ACM) in december 2015 de fusie

tussen De Lotto en de Nederlandse Staatsloterij goed. Uit het onderzoek blijkt volgens de ACM dat de Nederlandse Staatsloterij en De Lotto in de praktijk nauwelijks met elkaar concurreren, onder andere door de sterke regulering rondom kansspelen. Ook blijkt dat deze fusie slechts een beperkt effect heeft op de kansspelmarkt. Nog net in het verslagjaar ging de Eerste Kamer zonder opmerkingen akkoord met de fusie. De instemming van de Tweede Kamer werd in het eerste kwartaal van 2016 verleend.

Dit alles betekent dat 2015 het laatste volledige kalenderjaar was van de Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij, die in de eerste helft van 2016 in de nieuwe combinatie opgaat. De nieuwe combinatie de Nederlandse Staatsloterij-De Lotto brengt in gezamenlijkheid de Staatsloterij, het Miljoenenspel, De Lotto, Eurojackpot, Lucky Day, Toto en Krasloten op de markt.

De uitspraak van de Hoge Raad in de cassatieprocedure met Stichting Loterijverlies had impact. In het arrest werd bekrachtigd dat de Staatsloterij van 2000 tot en met 2007 misleidende mededelingen gedaan heeft over de garanties van de prijzen, de hoogte van de winkansen en het aantal grote prijzen per trekking. De Nederlandse Staatsloterij betreurt het dat naar aanleiding van deze uitingen onduidelijkheid is ontstaan bij haar spelers. Door de Nederlandse Staatsloterij is direct na de uitspraak overleg begonnen om te onderzoeken of op enigerlei wijze tot een voor betrokken partijen acceptabele oplossing kon worden gekomen. Vanaf februari 2015 zijn gesprekken gevoerd en heeft de Nederlandse Staatsloterij zich ingespannen de gesprekken constructief te houden om met Stichting Loterijverlies te komen tot een billijke en redelijke oplossing. De overleggen vonden gedurende het gehele verslagjaar plaats. Ook heeft zich een andere

claimstichting gemeld (Staatsloterij schadeclaim.nl). Enige tientallen individuele personen hebben op persoonlijke titel aangegeven hun eventuele schade vergoed te willen zien.

De uitspraak van de Hoge Raad en de media-aandacht hieromtrent riep bij de Staatsloterijspelers veel negatieve emoties op. De omzetgevolgen waren, mede na het lastige jaar 2014, aanzienlijk. Ook leed de reputatie van de organisatie onder alle ontwikkelingen. De Nederlandse Staatsloterij zette daarop vanaf juni 2015 een landelijke mediacampagne in om teleurstelling en boosheid over het verleden zo veel mogelijk weg te nemen en duidelijkheid

te creëren over haar organisatie en datgene waarvoor zij al jarenlang staat. Met landelijke advertenties, een videoboodschap, radio- en tv-commercials werd deze informatie op een geheel eigen wijze gecommuniceerd. De campagne was verder bedoeld om aan te geven dat door de Nederlandse Staatsloterij intensief is geluisterd naar de kritiek van spelers en de medewerkers van de verkooppunten van de Nederlandse Staatsloterij. Dat leidde onder meer tot zes aangescherpte garanties van de Staatsloterij.

Naast deze campagne werd ook hard gewerkt aan het meer, en voor sommige spelersgroepen weer, aantrekkelijk maken van het Staatsloterijspel. In de tweede helft van 2015 werden naast een algemene verbetering van het prijzenpakket, extra prijzen toegevoegd. Het bijzondere van deze prijzen was dat zij steeds in natura werden aangeboden; van vakantiehuizen tot auto's. Het spelend publiek kon dit waarderen en langzaam maar zeker trokken de verkopen aan. Klap op de vuurpijl was het verloten van 250 Mini's bij de Oudejaarse trekking op 31 december, naast de hoofdprijs van 30 miljoen euro.

Met de reputatieherstelcampagne werd ook invulling gegeven aan de strategie van 's lands oudste loterijorganisatie. Binnen het strategische kader Geld-Geluk-Gezondheid werden verschillende initiatieven ontplooid. Met het tv-programma Puur Geluk herleefden oude tijden voor de Staatsloterij. Na lange tijd van afwezigheid werd met het format van dit programma, gebaseerd op onverwachte grote en kleine geluksmomenten, weer een breed televisiekijkend publiek gevonden. De waardering voor het programma was goed. Met het initiatief "gelukstreffers" werd de samenwerking met de Koninklijke Nederlandse Voetbal

Bond (KNVB) verbreed naar de amateursector. Alle gescoorde doelpunten van de deelnemende zaterdag- of zondagamateurs worden omgezet in loten voor speciale trekkingen. Menig voetbalvereniging mocht daarom in 2015 een bezoek ontvangen van oud-internationals en Gelukstreffersambassadeur Ronald de Boer. Hij verblijdde de elftallen met mooie voetbalgerelateerde prijzen.

Een nieuw initiatief van de Nederlandse Staatsloterij is Oranje Peloton. Hiermee wil zij het actieve fietsen in Nederland nog aantrekkelijker maken. Leontien Zijlaard-van Moorsel werd het gezicht van Oranje Peloton. De Staatsloterij zocht met dit fietsinitiatief ook aansluiting bij het pro continentale, geheel Nederlandse, Team Roompot Oranje Peloton. Het hoogtepunt van deze samenwerking was, naast de overwinningen van de teamrenners, de Oranje Peloton Tocht. In de koninklijke omgeving van Paleis Soestdijk genoten ruim 3300 fietsers van de uitgezette fietsroutes, waarbij vele aansloten bij een van de teamrenners. In het verslagjaar trad de Nederlandse Staatsloterij ook toe als partner bij het 1% Fair Share-initiatief van het Fonds Gehandicaptensport. Zij ondersteunt op deze manier ook de initiatieven van het Fonds voor sporters met een handicap.

De Nederlandse Staatsloterij mocht in 2015 ook partner zijn van SAIL. Tijdens dit nautische spektakel werd ten bate van het Fonds Gehandicaptensport een succesvolle SAIL-loterij georganiseerd. Daarnaast werd onder de paraplu van Oranje Peloton het allereerste Nederlands Kampioenschap waterfietsen georganiseerd. De organisatie mocht veel van haar relaties ontvangen tijdens een speciale receptie op Zr.Ms. De Ruyter. Een ongekend hoog aantal spelers werd in 2015 miljonair of multimiljonair. Niet minder dan 38 personen mochten

zich op het kantoor in Den Haag melden voor "eerste hulp bij nieuw geluk". Zij ontvingen hun prijs vrij van kansspelbelasting.

Resultaten 2015

Het verslagjaar 2015 was voor de omzetontwikkeling een lastig jaar. In de eerste helft van het jaar ging veel omzet verloren. Deels als gevolg van de uitspraak in de zaak-Loterijverlies. De organisatie heeft niettemin in de tweede helft van het jaar laten zien dat de negatieve omzetontwikkeling kon worden gekeerd. Vooral de Oudejaarse trekking heeft hierin een belangrijke rol gespeeld.

Omzet

Omdat de Nederlandse Staatsloterij in 2015 niet altijd even positief in het nieuws was, daalde haar omzet met zes procent: van 737,8 miljoen euro in 2014 naar 691,9 miljoen euro in 2015. De eerdergenoemde mediacampagne die halverwege 2015 werd ingezet, sorteerde effect aan het einde van het jaar. De omzet van de Oudejaarse trekking liet een flinke groei (+13,9 procent) zien: van 120,1 miljoen euro in 2014 naar 136,8 miljoen euro in 2015.

Prijzengeld

In totaal werd er in 2015 door de spelers van de Nederlandse Staatsloterij 472,7 miljoen euro gewonnen, inclusief kansspelbelasting. Als percentage van de totale inleg is dat 68,3, ruim boven het wettelijke minimum. Hiermee is de Nederlandse Staatsloterij de loterij die in Nederland het meeste geld in de prijzenpot stopt.

Kosten

De operationele kosten kwamen lager uit dan vorig jaar mede door strakkere sturing op de inzet van middelen (114,1 miljoen euro in 2015 versus 122,5 miljoen euro in 2014).

Resultaat

In 2015 bedroeg het resultaat vóór belastingen en vóór afdracht 112,1 (2014: 111,2) miljoen euro, een stijging van één procent ten opzichte van 2014. De lagere brutomarge, als gevolg van de gedaalde omzet, is gecompenseerd door de strakkere sturing op de kosten.

Liquiditeit

Ultimo 2015 bedroeg de current ratio 1,53 en ultimo 2014 1,39. Het verschil is te verklaren door een daling in de kortlopende schulden omdat de Jackpot in december 2015 is gevallen waardoor er geen reservering Jackpot is opgenomen eind 2015 ten opzichte van 25,1 miljoen euro voorziening Jackpot eind 2014.

Solvabiliteit

Ultimo 2015 bedroeg de solvabiliteit ratio 0,34 en ultimo 2014 0,27. Dit komt door het hogere eigen vermogen van de Nederlandse Staatsloterij als gevolg van een voorlopig positief resultaat van 8,7 miljoen euro ten opzichte van 0,5 miljoen euro in 2014.

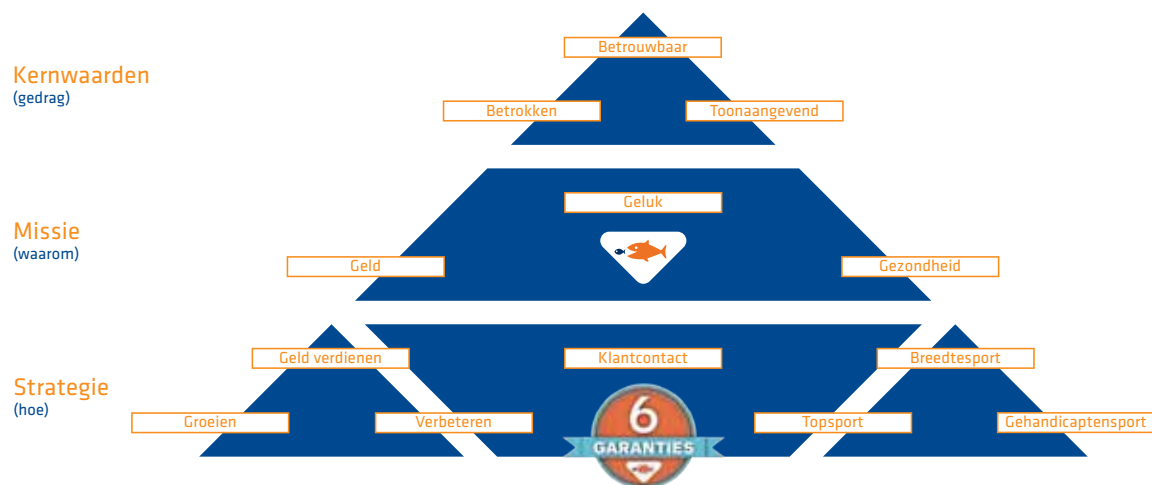
Controle

In 2015 zijn permanent evaluaties van de werking van het risicobeheersings- en controlesysteem uitgevoerd. Op grond van deze, mede door de externe accountants uitgevoerde, evaluaties wordt geconcludeerd dat het interne risicobeheersings- en controlesysteem in 2015 adequaat en effectief functioneerde, dat er geen sprake is van materiële onjuistheden in de financiële verslaggeving en zich geen materiële fraude heeft voorgedaan.

De uitkomsten uit de uitgevoerde evaluaties zijn besproken met de audit committee en de raad van commissarissen.

Strategisch Kader - Staatsloterij

Visie Voor een Gelukkiger & Gezonder Nederland

Strategisch Kader

De kernwaarden van de Nederlandse Staatsloterij zijn "Betrouwbaar, Betrokken en Toonaangevend". Dat is de Nederlandse Staatsloterij, hoe de organisatie in de markt staat en hoe de mensen van de organisatie zich gedragen. Met die kernwaarden gaat de Nederlandse Staatsloterij voor de missie om eraan bij te dragen Nederland gelukkiger en gezonder te maken. Met de driehoek "Geld, Geluk en Gezondheid", wil de organisatie zich positioneren, waarbij geluk en gezondheid weer wordt gekoppeld aan "Topsport, Breedtesport en Gehandicaptensport". Binnen de publiekssporten waarin de Nederlandse Staatsloterij zich positioneert, ligt de prioriteit bij het oer-Hollandse "Fietsen, Voetbal & Schaatsen".

Voor de klanten en toekomstige klanten zijn en blijven uiteraard de zes garanties essentieel. Hier staat de Nederlandse Staatsloterij nog steeds voor:

- Van alle Nederlandse loterijen wordt het meeste geld terug in de prijzenpot gestopt.
- Alleen uit verkochte loten worden prijzen getrokken.
- Alle prijzen zijn vrij van kansspelbelasting.
- Winnaars blijven altijd anoniem.
- Alle trekkingen zijn openbaar.
- Ze is er niet om winst te maken.

Voor de sturing van de organisatie geldt het motto "geld verdienen, verbeteren en groeien". De Nederlandse Staatsloterij wil hierbij continu evenwicht vinden tussen

het uitbreiden en verbeteren van haar huidige producten en kanalen en het ontwikkelen van nieuwe spelconcepten en online initiatieven.

Toekomstvisie

De Nederlandse Staatsloterij ziet in de aanstaande fusie met De Lotto een nieuw toekomstperspectief. Naast een breder productportfolio is vooral ook belangrijk de gezamenlijke kracht om een aantrekkelijk en verantwoord aanbod van online kansspelen te kunnen gaan aanbieden. Dit online aanbod zal nieuwe spelersgroepen bereiken. In de algehele positionering rondom geluk en gezondheid, ten bate van algemeen nut, sport en goede doelen ziet de Nederlandse Staatsloterij nog betere mogelijkheden om het spelend publiek aan te spreken.

Dank

Eenieder die een positieve bijdrage heeft geleverd aan de Nederlandse Staatsloterij in het roerige 2015 wil ik hartelijk bedanken. De medewerkers van de verkooppunten komt een bijzonder woord van dank toe.

Aan hun winkelbalie vingen zij de eerste kritiek op over de Staatsloterij en de uitspraak over de situatie in 2000-2007. Hun geduld, toewijding en doorzettingsvermogen leidden ertoe dat de rust onder het spelend publiek zich herstelt.

De raad van commissarissen komt veel dank toe, niet uitsluitend als toezichthouder maar in het bijzonder ook als adviseur en sparringpartner voor bestuurder en directie. Zij, maar zeker ook de Staatsloterijmedewerkers en de leden van de ondernemingsraad, hebben er ieder op eigen wijze met passie en overtuiging aan bijgedragen dat in het roerige 2015 de Nederlandse Staatsloterij koers heeft gehouden. De betrokkenheid van hen allen bij de organisatie is hartverwarmend. De medewerkers hebben naast alle externe ontwikkelingen ook een jaar achter de rug vol onzekerheid over de fusie. Velen hebben bijgedragen aan de voorbereiding van de integratie van de twee loterijorganisaties. Met kennis van zaken en enthousiasme legden zij het fundament voor de nieuwe kansspelorganisatie.

Onze spelers, leden van families die al generaties meespelen in de Staatsloterij, bedank ik op deze plaats voor hun doorgaans trouwe deelname. Via de zes garanties is glashelder waaraan zij de Nederlandse Staatsloterij kunnen houden.

De Nederlandse Staatsloterij staat aan de vooravond van de fusie met De Lotto. Ook in de nieuwe organisatie zal de identiteit van de eeuwenoude Staatsloterij als dé prijzenloterij vervlochten blijven met de Nederlandse samenleving. Binnen het nieuwe productportfolio van de gefuseerde organisatie zal de Staatsloterij het grootste merk zijn met de hoogste omzet. Het vermaarde en nationaal bekende vissenlogo blijft uiteraard ook in de toekomst behouden als (nieuwe) blikvanger!

Frans van Steenis
statutair bestuurder en algemeen directeur

3 BERICHT VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

Voor de raad van commissarissen was 2015 een bijzonder jaar. De raad was intensief betrokken bij de voorbereidingen van de fusie met De Lotto.

Rondom het fusietraject hebben twee leden van de raad zitting in de stuurgroep die toezicht houdt op het verloop van de fusie. De voorzitter van de raad is door het ministerie van Financiën gevraagd op te treden als “kwartiermaker” voor de raad van commissarissen van de nieuw te vormen organisatie. De raad heeft in zijn vergadering van 16 december 2015 ingestemd met de fusie met De Lotto. De raad heeft een groot vertrouwen en geloof in de nieuw te vormen kansspelorganisatie. De leden van de raad dragen dan ook met een gerust hart de eeuwenoude Staatsloterijorganisatie over aan de nieuwe toezichthouders. In de kwestie met Stichting Loterijverlies heeft de raad het directieteam waar nodig geadviseerd over de wijze waarop aan de verschillende uitdagingen het hoofd wordt geboden. Op verzoek van het ministerie van Financiën werd regelmatig overleg gevoerd over voornoemde dossiers. De raad heeft voorts met de juridisch adviseurs alsmede de accountant over deze zaken gesproken.

De raad van commissarissen van de Nederlandse Staatsloterij houdt toezicht op en adviseert de statutair bestuurder en het directieteam bij het formuleren en realiseren van doelstellingen, strategie en beleid van de Nederlandse Staatsloterij. De raad van commissarissen treedt ook op als werkgever van de statutair bestuurder. Het toezicht van de raad van commissarissen richt zich naast de genoemde advisering onder andere nog op:

- de realisatie van de doelstellingen van de Nederlandse Staatsloterij;
- de strategie en de risico's verbonden aan de ondernemingsactiviteiten;

- de opzet en de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen;
- het financiële verslaggevingsproces;
- de naleving van wet- en regelgeving.

Realisatie doelstellingen onderneming

Ieder jaar stelt het directieteam een operationeel jaarplan en een begroting op. Hierin worden de strategische doelen vertaald naar concrete en meetbare operationele bedrijfsdoelstellingen. Met regulier overleg en – wanneer noodzakelijk – tussentijdse rapportages heeft de raad van commissarissen de voortgang van de realisatie van deze bedrijfsdoelstellingen gemonitord. Het goedgekeurde jaarplan 2015 en de daaraan ten grondslag liggende ondernemingsdoelstellingen zijn grotendeels gerealiseerd. Dit stemt de raad in het lastige verslagjaar tevreden.

Strategie en risico's

Jaarlijks vergadert de raad van commissarissen, bijgewoond door de bestuurder, over de strategie en de daaraan verbonden risico's.

Verder heeft de raad van commissarissen de (interne) risicomangementsystemen en de belangrijkste risico's voor de Nederlandse Staatsloterij besproken. De raad is tevreden over het (interne) risicobeheersingssysteem (zoals beschreven in het risicomangementdeel van dit verslag).

Interne risicobeheersings- en controlesystemen

Op 16 november 2015 is de managementletter van de externe accountant besproken met de auditcommissie en de raad van commissarissen. Hierin staan de bevindingen over de interne beheersing uit de interimcontrole 2015. Ondanks het fusietraject waarin de Nederlandse

Staatsloterij verkeert, heeft de beheersing van de reguliere processen en systemen volop de aandacht. Over het algemeen is de kwaliteit van de AO/IB binnen de Staatsloterij van een goed niveau. Er zijn geen nieuwe bevindingen geconstateerd ten opzichte van 2014. De geconstateerde punten zijn of worden door de Nederlandse Staatsloterij opgevolgd.

Financiële verslaggeving

De financiële kwartaalverslagen waarin de actuele resultaten worden vergeleken met het budget 2015, de jaarverwachting 2015 en de resultaten van 2014, zijn intensief besproken. Verder heeft de raad van commissarissen in aanwezigheid van de externe accountant het jaarverslag en de jaarrekening 2014 van de Nederlandse Staatsloterij uitvoerig besproken, inclusief het begeleidende accountantsrapport. Daarnaast is het operationeel jaarplan 2015 besproken en goedgekeurd en is het businessplan 2015-2016 aan de orde geweest. Hiervoor verrichtte de audit commissie van de raad van commissarissen intensief voorwerk.

De raad heeft in 2015 veertienmaal vergaderd in aanwezigheid van het directieteam. De inhoud van de vergaderingen werd schriftelijk vastgelegd. Waar nodig is de raad in besloten samenstelling bijeengekomen.

Samenstelling en verslag commissies

De raad van commissarissen heeft uit zijn midden twee commissies ingesteld die de raad over specifieke taken adviseren en besluiten voorbereiden. Dit zijn de audit commissie en een Selectie-, Benoemings- en Remuneratiecommissie. Van de vergaderingen en de bevindingen van beide commissies wordt verslag gedaan aan de voltallige raad van commissarissen.

Audit committee

De audit committee bestond in het verslagjaar uit mevrouw H.M. Prast (voorzitter sinds 11 november 2013 tot 26 oktober 2015) en de heer J.E. Lagerweij (lid). De functie van de voorzitter van de audit committee wordt sinds 26 oktober van het verslagjaar tijdelijk door de heer Lagerweij ingevuld. Hij vervult deze rol in combinatie met het voorzitterschap van de raad van commissarissen in opmaat naar de fusie. Een en ander is besloten in overleg en afstemming met de andere commissarissen.

In 2015 is de audit committee driemaal bijeen geweest. Deze commissie richt zich onder verantwoordelijkheid van de gehele raad van commissarissen op preventief toezicht op de risico's die horen bij de strategie van de organisatie, de kwaliteit van de interne beheersingsmaatregelen en governance en compliance vraagstukken. Vanuit die taakopdracht staan verbetering van het kwaliteitsbewustzijn en de kwaliteit van de dienstverlening centraal, naast effectieve sturing en beheersing van de interne processen. Naast de aandacht voor de financiële ontwikkelingen van de organisatie, de uitgevoerde audits en resultaten van de afdeling Internal Audit was er dit jaar extra aandacht voor het fusietraject met De Lotto, de pensioenvoorzieningen, Stichting Loterijverlies en de relatie met de externe accountant.

Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie bestaat uit de heer J.A. Kamps (voorzitter) en de heer J.E. Lagerweij (lid). In 2015 is de remuneratiecommissie, naast incidenteel overleg, viermaal bijeen geweest. Deze commissie richt zich onder verantwoordelijkheid van de gehele raad van commissarissen op de beloningscomponenten van de algemeen directeur als statutair bestuurder en de overige

directieleden. Het beloningsbeleid zoals geformuleerd door de remuneratiecommissie, bekrachtigd door de raad van commissarissen, wordt vastgesteld door de minister van Financiën. De toekenning van een mogelijke variabele beloning is gebaseerd op een jaarlijkse brede evaluatie op het functioneren van de algemeen directeur en door de algemeen directeur voor zijn directieteam. De beloning van de leden van het directieteam is sinds 2011 een door de raad goedgekeurde in percentages uitgewerkte afgeleide van de beloning van de algemeen directeur.

Benoemingscommissie

De benoemingscommissie bestaat uit de heer J.E. Lagerweij (voorzitter) en de heer W.F.C. Stevens. In 2015 is de benoemingscommissie driemaal bijeen geweest, naast enkele incidentele overleggen. Deze commissie richt zich onder verantwoordelijkheid van de gehele raad van commissarissen op het bepalen van de criteria die ten grondslag liggen aan het aanname- en honoreringsbeleid van de directieleden in het algemeen en de algemeen directeur als statutair bestuurder van de organisatie in het bijzonder.

Jaarrekening

Hierbij biedt de raad van commissarissen de Staat der Nederlanden de jaarrekening (die is opgenomen in hoofdstuk 6) aan over het boekjaar 2015 van de Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij. De jaarrekening is onder verantwoording van de algemeen directeur opgemaakt en na controle door KPMG Accountants NV voorzien van een goedkeurende controleverklaring. De raad van commissarissen heeft de jaarrekening 2015 in zijn vergadering van 17 februari 2016 behandeld en voorzien van een preadvies. De raad van commissarissen adviseert de jaarrekening vast te stellen in overeenstemming

met het voorstel van de algemeen directeur. De raad van commissarissen stelt voor het statutair bestuur (de algemeen directeur) te dechargeren voor het in 2015 gevoerde beleid en de commissarissen te dechargeren voor het toezicht daarop. In overeenstemming met de statuten stelt de minister van Financiën de jaarrekening vast in een gezamenlijke vergadering met de raad van commissarissen en de algemeen directeur van de Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij. Deze vergadering vindt plaats op 1 maart 2016.

Dank

In het verslagjaar is na ommekomst van haar benoemingsperiode mevrouw H.M. Prast niet herbenoemd als lid van de raad van commissarissen. Zij is in 2015 als lid toegetreden tot de Eerste Kamer der Staten-Generaal. De raad van commissarissen is haar dank verschuldigd voor de wijze waarop zij het lidmaatschap van de raad in het algemeen en het voorzitterschap van de audit committee in het bijzonder heeft ingevuld.

De raad is ook dank verschuldigd aan de directie en de medewerkers van de Nederlandse Staatsloterij. Zij hebben onder lastige en onzekere omstandigheden hun taken moeten uitoefenen.

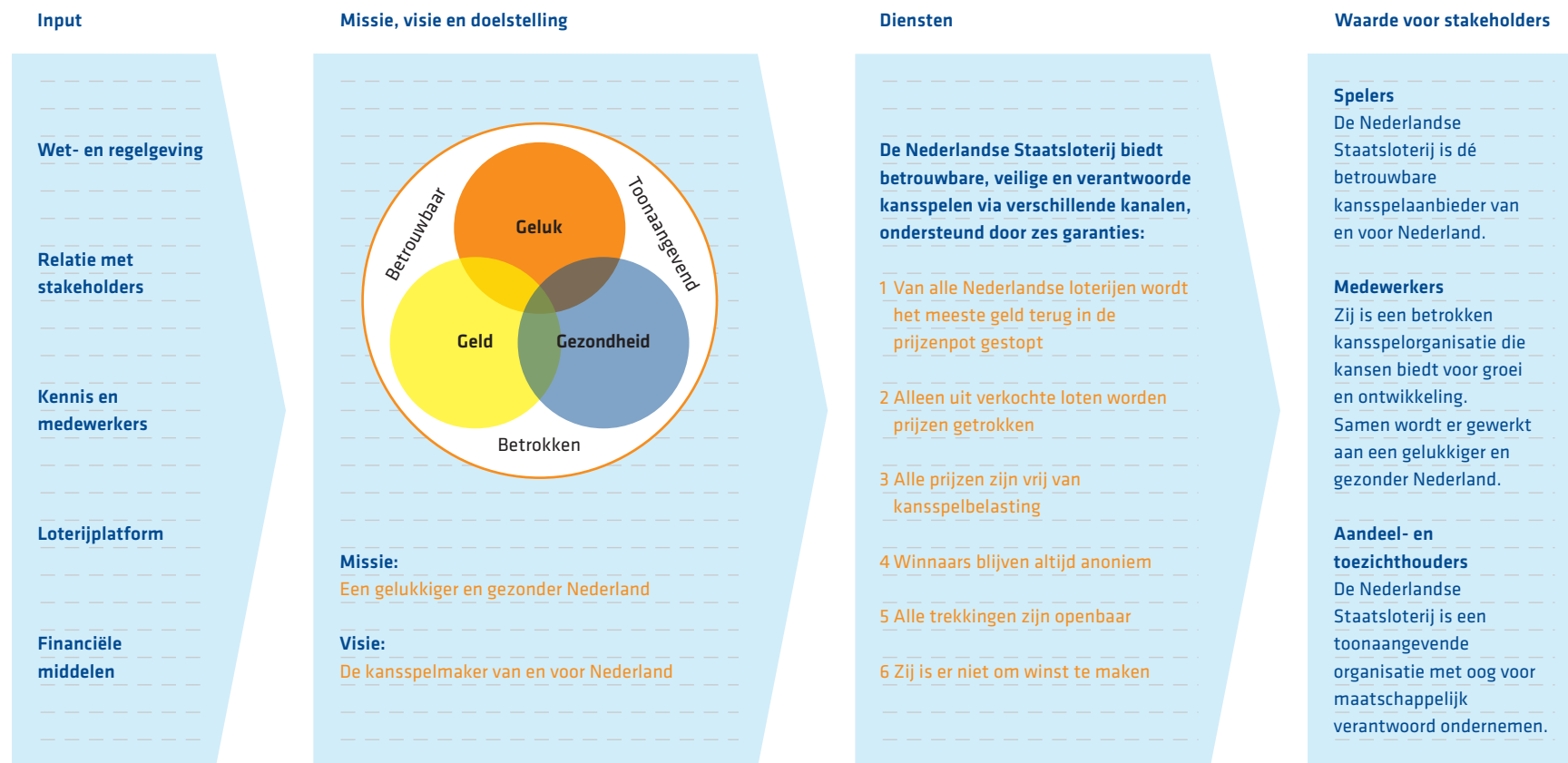
Namens de raad van commissarissen
drs. J.E. Lagerweij

4 PRESTATIES OVER 2015

Op basis van haar strategische keuzes creëert de Nederlandse Staatsloterij waarde voor haar stakeholders. Daarbij maakt zij zo zorgvuldig mogelijk haar afwegingen

op basis van beschikbare informatie en inschattingen. Het waardecreatiemodel van de Nederlandse Staatsloterij laat zien welke waarden zij met haar kernactiviteiten toevoegt

en hoe dit is gekoppeld aan de missie en strategie en haar maatschappelijke prestaties.

In de volgende paragrafen volgen de maatschappelijke prestaties over 2015. De hiernavolgende

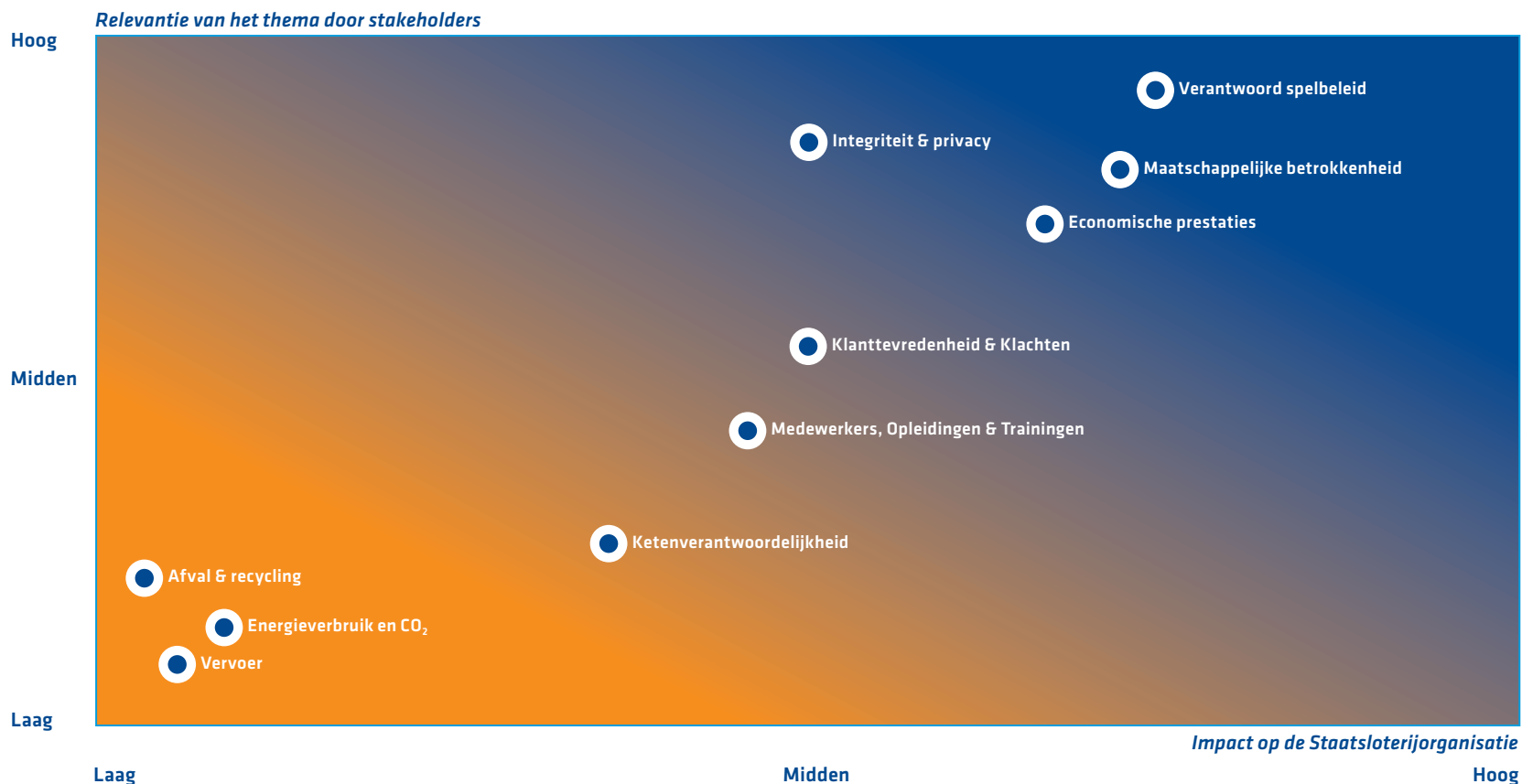
materialiteitsanalyse geeft de onderwerpen van het hoofdstuk Maatschappelijke prestaties weer.

(toezichhouders, leveranciers, spelers en andere betrokkenen) werden uitgenodigd om via een online

enquête verschillende thema's te beoordelen naar mate van relevantie. Per thema bepaalde de directie de impact

op de dagelijkse bedrijfsvoering. De uitkomsten hiervan zijn uitgewerkt en weergegeven in de onderstaande

materialiteitsanalyse. Het proces materialiteitsbepaling is verder uitgewerkt op pagina 63 verslaggevingscriteria.

De combinatie van de relevantie van thema's op de Y-as en de impact van de thema's op de organisatie op de X-as laat de invloed zien die de thema's hebben op het maatschappelijk presteren van de organisatie en de prioriteit ervan in het jaarverslag. De materialiteitsgrafiek geeft een beeld van de meest materiële onderwerpen.

Doelstellingen & prestaties: Verantwoord spelbeleid

Doelstelling 2015

Leeftijdsverificatie

SPEEL BEWUST 18+

Verdere optimalisatie van het beleid "Verantwoord spelen" inzake verkoop aan >18.

Resultaat 2015

Per 1 juli 2015 zijn alle communicatie-uitingen voorzien van de slogan "Speel bewust 18+".

Als onderdeel van het beleid verantwoord spelen is door de Salesafdeling een nieuwe procedure opgesteld om de kans van verkoop aan minderjarigen te minimaliseren. Het nieuwe beleid treedt in werking in 2016.

Doelstelling 2016

Preventieve maatregelen

Bewustwording creëren

- Door interne en externe communicatie via branche- en vakbladen, retailpanels, salesacademie.

Kennis verkooppunten vergroten

- E-learning voor de retailpartners.
- Basis training/workshop aanscherpen.

Detectieve maatregelen

- Minimaliseren kans op verkoop onder de 18 jaar door mystery-shoppersprogramma per kwartaal honderd verkooppunten.
- Bezoeken door buitendienst.
- Sanctioneren verkooppunt bij non-compliance.

Limieten

Opstellen beleid voor verkooplímieten.

Beleid voor de verkooplímieten in opzet ontwikkeld.

Kanaal	Signaallímiet	Boven límiet
Contant	Geen	€ 1.750,-
Abonnement	> € 600,-	€ 1.750,-
Online (losse aankoop)	> € 1.750,-	€ 14.000,-

De hiervoor vermelde límieten zijn per speler per trekking

Starten met actieve monitoring van de naleving van de verkooplímieten.

Opleiding & training

120 Salesworkshops
50 TOP -trainingen
60 Masterclasses

140 Salesworkshops
41 TOP -trainingen
31 Masterclasses

100 Salesworkshops
Training/coaching on the job van Primera

Leeftijdverificatie

In oktober 2014 is een mystery-shoppersprogramma in opdracht van de Nederlandse Staatsloterij uitgevoerd bij 58 verkooppunten. De resultaten van dit onderzoek gaven aanleiding het gevoerde beleid voor verantwoord spelen en in het bijzonder het handhaven van de leeftijdsgrens voor verkoop (18 jaar) nader onder de aandacht te brengen van de verkooppunten. Met de onderzoeksresultaten is in 2015 door de afdeling Sales gewerkt aan een stappenplan voor een betere bewustwording in het tegengaan van verkopen aan minderjarigen. In 2015 heeft geen aanvullend onderzoek plaatsgevonden.

De afdeling Sales heeft zich ten doel gesteld in 2016 vier keer per jaar een mystery-shoppersonderzoek uit te voeren bij honderd verkooppunten. Daarmee moet het bewustzijn worden verhoogd om de verkoop aan minderjarigen te minimaliseren. Daarnaast worden alle potentiële deelnemers geïnformeerd over de minimumdeelnameleeftijd doordat alle verkooppunten van de Nederlandse Staatsloterij verplicht zijn het verkoopverbod van kansspelen en loterijproducten aan minderjarigen zichtbaar te vermelden. Hiertoe is onder andere een speciale sticker ontwikkeld. Het "speelbewust 18+"-logo (met ingang van 1 juni 2015, daarvoor 18+) is ook vermeld op deelnamebewijzen, reclamematerialen in winkels, de terminals en in commercials. Tevens volgt de Nederlandse Staatsloterij de bepalingen over leeftijden en kansspelen zoals opgenomen in de gedrags- en reclamecode voor kansspelen.

Limieten

De Nederlandse Staatsloterij ziet het als haar verantwoordelijkheid om haar deelnemers proactief te informeren, te adviseren en eventueel aan te spreken op

het speelgedrag en de risico's van kansspelverslaving via verschillende communicatiemiddelen te communiceren. Zo wil zij bij haar deelnemers meer bewustwording creëren over hun speelgedrag. In 2015 is beleid opgesteld voor de verkooplímieten via verschillende kanalen.

Bij het overschrijden van de signaallímiet neemt de Klantenservice (telefoon en/of e-mail) contact op met de speler en wijst hem op verantwoord spelen. Als er twijfel bestaat over de legitimiteit van de aankoop, wordt dit gemeld conform de procedure Melden Beveiligingsincident. Bij het overschrijden van de bovenlímiet wordt een incident aangemeld en bij de ontvangst van een incidentmelding voert een Risk Officer in overleg met interne en externe betrokkenen onderzoek uit. Op grond daarvan wordt besloten of verdere actie, bijvoorbeeld het blokkeren van een spelersaccount, noodzakelijk is.

Academie

Kennis, vaardigheden en bewustwording van de regels worden gedeeld in de Staatsloterij Academie, een eigen opleidingsinstituut voor (nieuwe) medewerkers van verkooppunten. In 2015 werden in totaal 212 (2014: 192) verkopers getraind. Van de winkeliers volgden er 140 de Salesworkshops, 41 deden de TOP-trainingen in ondernemerschap en 31 volgden de Masterclasses. De TOP-trainingen bestaan uit een e-learningprogramma en een bijeenkomst. Tijdens de TOP-trainingen wordt met de ondernemer een analyse gemaakt van zijn winkel. Vervolgens legt hij de doelstellingen voor zijn onderneming vast. Hieruit worden de drie belangrijkste prioriteiten gehaald die in een jaarplan worden gezet. Dit plan wordt met een salesconsultant van de Nederlandse Staatsloterij gemonitord. Er zijn drie Masterclasses ontwikkeld: persoonlijk leiderschap, strategisch financieel inzicht en klantbeleving. Naast de trainingen is er voor

de verkooppunten een e-learningmodule "verantwoord loten verkopen" beschikbaar. De medewerkers van nieuw aangesloten verkooppunten moeten deze module verplicht volgen voor zij Staatsloten mogen verkopen. Voor de bestaande verkooppunten is de module beschikbaar via de website voor retailers. De inhoud van de aangeboden Salesworkshops en de e-learningmodules zijn in lijn met het Responsible Gamingbeleid.

Promotionele activiteiten

De Nederlandse Staatsloterij hanteert het uitgangspunt dat al haar reclame-uitingen en verkoop bevorderende activiteiten voldoen aan de Nederlandse Reclame Code en de bijzondere regels in de Reclamecode voor kansspelen. De Gedrags- en Reclamecode kansspelen maakt het wervings- en reclamebeleid van kansspelaanbieders transparant en inzichtelijk. Bijzondere aandacht gaat naar het waarborgen van de uitgangspunten van het kansspelbeleid. Daarin zijn de volgende beleidsdoelen benoemd:

- het tegengaan van kansspelverslaving;
- consumentenbescherming, waaronder het tegengaan van wervings- en reclame-uitingen die zijn gericht op minderjarigen of andere kwetsbare groepen;
- de reclame voor kansspelen mag niet agressief of misleidend zijn, en moet zich voornamelijk op het winnen van een prijs richten.

Indien een consument of speler van mening is dat commerciële uitingen van de Nederlandse Staatsloterij niet voldoen aan de gestelde reclameregels, staat een procedure open bij de Reclame Code Commissie. In 2015 werden vier (2014: zes) klachten in behandeling genomen. Alle vier de klachten (2014: vier) werden afgewezen. Voor alle spelers van de Nederlandse Staatsloterij is

een informatiesite beschikbaar via het programma Speel bewust (als opvolger van het programma www.weetwatjespeelt.nl).

Certificering

In 2013 is een belangrijke ambitie van de organisatie gerealiseerd, namelijk het behalen van de European

Lotteries-certificering voor verantwoorde speldeelname. Door het naleven van de gestelde eisen verplicht de Nederlandse Staatsloterij zich ertoe dat zij verantwoord spelaanbod integraal onderdeel maakt van haar dagelijkse activiteiten. Het gaat daarbij om het stimuleren van onderzoeksinitiatieven en het streven naar een goed evenwicht tussen een verantwoord spelaanbod, omzet en

rendement. Ook in 2015 heeft de Nederlandse Staatsloterij de European Lotteries-standaarden toegepast. In 2016 worden de European Lotteries-standaarden door een onafhankelijke partij getoetst, doel daarvan is de certificering wederom voor een periode van drie jaar te verkrijgen.

Doelstellingen & prestaties: Maatschappelijke betrokkenheid

De missie van de Nederlandse Staatsloterij is een bijdrage leveren aan een gelukkiger en gezonder Nederland door sport en spel. Haar doelstelling is gericht op het bieden van een betrouwbaar spelaanbod. Maar ook in 2015 gaf de Nederlandse Staatsloterij invulling aan haar maatschappelijke betrokkenheid met maatschappelijke projecten en sponsoring rond topsport, breedtesport en gehandicaptensport.

Doelstelling 2015

Verdere implementatie maatschappelijke betrokkenheid.

Resultaat 2015

Bijdragen aan maatschappelijke projecten door:

Topsport: Roompot Oranje Peloton
Breedtesport: Toertochten in samenwerking met Oranje Peloton

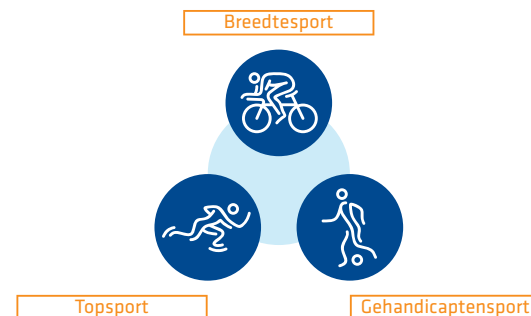

Topsport: Jaarlijkse sponsoring Nederlandse elftal KNVB
Breedtesport: Gelukstreffers & seniorenvoetbal

Sponsoring en donatie aan fonds gehandicaptensport
Sponsoring van SailWise

Doelstelling 2016

Verdere integratie van de maatschappelijke betrokkenheid.

Door sport bijdragen aan een gezondere en gelukkiger samenleving in het voetbal, fietsen en schaatsen.

GELUKS TREFFERS

GELUKS TREFFERS

GELUKS TREFFERS

GELUKS TREFFERS

GELUKS TREFFERS

GELUKS TREFFERS

GELUKS TREFFERS

GELUKS TREFFERS

GELUKS TREFFERS

GELUKS TREFFERS

GELUKS TREFFERS

GELUKS TREFFERS

GELUKS TREFFERS

SPEEL GRATIS MEE

GELUKS TREFFERS

Meld je aan op
www.gelukstreffers.nl

Stad
PARTNER

Oranje Peloton

Vanuit haar missie Nederland gelukkiger en gezonder te maken, zet de Nederlandse Staatsloterij zich in voor fietsend Nederland. Zij heeft begin 2015 onder de naam Oranje Peloton een nieuw fietsplatform geïntroduceerd, waarmee zij het actieve fietsen in Nederland wil verrijken. Dit doet de loterijorganisatie door toertochten te ondersteunen en eigen fietsevenementen te organiseren, de Oranje Peloton Tocht. De eerste editie vond plaats op zondag 27 september 2015. Ruim 3200 deelnemers verzamelden zich bij Paleis Soestdijk voor een tocht door midden-Nederland. Leontien Zijlaard-van Moorsel is het gezicht van het Oranje Peloton. Zij heeft de afgelopen jaren bewezen het recreatieve fietsen een warm hart toe te dragen.

De Nederlandse Staatsloterij is al jaren betrokken bij het voetbal door sponsoring van de KNVB. Maar omdat miljoenen landgenoten regelmatig met plezier op de fiets stappen, wordt ook deze sport omarmd. Het Oranje Peloton moet de komende jaren een vertrouwde naam worden in de Nederlandse wielersport en vooral in het recreatieve, actieve fietsen. De Nederlandse Staatsloterij hoopt dat veel van de actieve Nederlandse fietsers zich gaan aansluiten bij het Oranje Peloton.

Met de driehoek "Geld, Geluk en Gezondheid" wil de organisatie zich positioneren, waarbij geluk en gezondheid weer worden gekoppeld aan "Topsport, Breedtesport en Gehandicaptensport". De publiekssporten waarmee de Nederlandse Staatsloterij zich profileert, zijn vanaf 2016 het oer-Hollandse fietsen, voetbal en schaatsen.

SAIL Amsterdam & SailWise

SAIL Amsterdam was vijf dagen lang (19 t/m 23 augustus)

het nautische middelpunt van de wereld. Bijna 2,3 miljoen bezoekers genoten van de prachtige Tall Ships, de optredens en de sfeer. De Nederlandse Staatsloterij was dit jaar trotse hoofdsponsor van SAIL Amsterdam 2015 met uiteenlopende activiteiten. In totaal werd via de speciale SAIL-loterij, georganiseerd door de Staatsloterij, een bedrag van 32.472,50 euro beschikbaar gesteld voor dit goede doel. Tijdens SAIL Amsterdam 2015 organiseerde de Nederlandse Staatsloterij voor het allereerst in de geschiedenis het NK Waterfietsen.

SailWise

"Normaal wat normaal kan en speciaal wat speciaal moet."

"Watersporten kan iedereen", is het uitgangspunt van SailWise. Of je nu in een rolstoel zit, blind bent, lichamelijk of verstandelijk gehandicapt... de wind maakt geen onderscheid. SailWise biedt mensen ongeacht hun handicap de gelegenheid actief te watersporten. Al veertig jaar is SailWise de enige aanbieder in Nederland van meerdaagse, uitdagende watersportactiviteiten en -vakanties voor mensen met een beperking. Met de ondersteuning van onder meer Fonds Gehandicaptensport kunnen jaarlijks honderden mensen met een handicap genieten van alles wat watersport te bieden heeft. SailWise gaat daarbij uit van de mogelijkheden, niet van de beperkingen.

Staatsloterij Gelukstreffers

De Staatsloterij ondersteunt vanaf 2014 het amateurvoetbal. Na een zeer succesvolle eerste editie slaan de Staatsloterij en de KNVB opnieuw de handen ineen om met Gelukstreffers het scoren van doelpunten te belonen. Het eerste seizoen (seizoen 2014-2015) kende al veel winnaars die met hun team onvergetelijke momenten

beleefden zoals een Oranje trainingskamp of een wedstrijd tegen het team van ex-internationals. In seizoen één schreven bijna vijfduizend teams van tweeduizend clubs zich in, waardoor maar liefst 75 procent van alle amateurclubs in Nederland meedoet met Staatsloterij Gelukstreffers.

Voetbalvriendjes

Bij elke thuiswedstrijd van het Nederlands elftal organiseert de Staatsloterij de "Voetbalvriendjes". Deze jongens en meisjes begeleiden voetballers en scheidsrechter naar het begin van de wedstrijd.

Aan de slag voor SailWise

Medewerkers van de Nederlandse Staatsloterij hebben donderdag 19 juni de handen uit de mouwen gestoken om het eiland Robinson Crusoe in de Loosdrechtse plassen – vanwaar SailWise zeilvakanties voor mensen met een beperking organiseert – seizoensklaar te maken.

Doelstellingen & prestaties: Integriteit & Privacy

Doelstelling 2015

Privacy deelnemers

Honderd procent waarborging anonimiteit prijswinnaars >€ 10.100,-.

Resultaat 2015

Honderd procent anonimiteit van alle Staatsloterijprijswinnaars en alle Miljoenenspelrijswinnaars gewaarborgd.

Doelstelling 2016

Honderd procent waarborging anonimiteit prijswinnaars >€ 10.100,-.

Waarborgen effectieve naleving van de privacywetgeving

Honderd procent van alle overeenkomsten waar dit vereist is, zijn voorzien van een informatiebeveiligingsbijlage en/of bewerkersovereenkomst.

Honderd procent van alle contracten waarbij het een vereiste is, is voorzien van een informatiebeveiligingsbijlage en/of bewerkersovereenkomst.

Implementatie van de verordening die leidt tot de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) en mitigeren van alle mogelijke risico's.

Recht van Verzet (RVV) en het Bel-me-niet-register (BMNR).

Minimaal twee audits per kwartaal.

In 2015 twaalf audits uitgevoerd door een onafhankelijke partij.

Per kwartaal minimaal twee audits door een onafhankelijke partij.

Integere aanbieder van kansspelen

De deelnemers aan loterijen van de Nederlandse Staatsloterij moeten kunnen rekenen op een correct spelverloop en volledige waarborging van hun rechten. Een van de zes garanties die de Nederlandse Staatsloterij biedt, is dat er alleen getrokken wordt uit de verkochte loten. Sinds 2008 garandeert de Nederlandse Staatsloterij haar spelers dat prijzen op verkochte lotnummers vallen. Andere garantie voor de deelnemers aan loterijen van de Nederlandse Staatsloterij is dat alle trekkingen openbaar zijn. Tijdens de trekking is niet alleen een notaris aanwezig, iedereen die een trekking wil bijwonen is welkom.

Privacy van deelnemers

Bij de Nederlandse Staatsloterij staat het belang van de spelers voorop. Een van de zes garanties die de Staatsloterij haar deelnemers biedt, is de anonimiteit van haar prijswinnaars. De keuze hiervoor zit in het "DNA" van de organisatie. Winnaars van grote geldprijzen (meer dan 10.100 euro) worden ontvangen op het Staatsloterijkantoor in Den Haag door een team prijswinnaarsbegeleiders dat werkt volgens vastgestelde procedures. In 2015 zijn 186 Staatsloterijprijswinnaars die hun lot bij een verkooppunt kochten (in 2014: 228), uitgenodigd om hun prijzen te incasseren in het kantoor van de Nederlandse Staatsloterij.

Bij het Miljoenenspel ging het in 2015 om vijf prijswinnaars (in 2014: 10). Voor het bekendmaken van locaties waar grote prijzen zijn gevallen, geldt een speciaal beleid om de anonimiteit van de prijswinnaar te borgen. Het aantal inwoners van de gemeente en de hoogte van de gewonnen prijzen zijn hierbij belangrijke criteria.

De aandacht voor integriteit en privacy betekent ook dat de Nederlandse Staatsloterij regels hanteert voor telemarketing en wervingsacties, waarbij het Recht van Verzet (RVV) en het Bel-me-niet-register (BMNR) actief worden aangeboden. Prestaties van externe telemarketeers worden hierop gemeten en waar nodig gesanctioneerd. Jaarlijks worden hiervoor acht audits uitgevoerd (per outbound call center per kwartaal, waarvan er twee een locatieaudit zijn). Wanneer er een commerciële aanbieding wordt gedaan bij onze Klantenservice (webhelp), wordt het RVV en BMNR ook aangeboden. Er zijn vier extra audits uitgevoerd waarvan twee op locatie. Hierover wordt gerapporteerd aan de Nederlandse Staatsloterij. Verder wordt wekelijks door dezelfde instantie gemonitord op de inhoudelijke telefoongesprekken met het publiek op compliance.

Informatiebeveiliging

Om haar kerntaak te kunnen uitvoeren, moet de Nederlandse Staatsloterij beschikken over diverse persoonsgegevens. Zij is verantwoordelijk voor een goed beheer hiervan, zoals persoonsgegevens van potentiële, bestaande en oud-deelnemers, maar ook van de gegevens van personeelsleden, sollicitanten en bezoekers van haar kantoor.

In hoeverre het verzamelen van dergelijke data is toegestaan, hangt onder meer af van de aard ervan, de grondslag en de gekozen doeleinden van de gegevensverwerking, de wijze van verwerking, de ontvangers van de gegevens en waar deze gevestigd zijn en hoe lang de gegevens worden bewaard. De Nederlandse privacywetgeving verschaft de kaders voor elk van deze aspecten. De Nederlandse Staatsloterij streeft

ernaar te allen tijde aan deze wetgeving te voldoen. Momenteel staat er binnen de Nederlandse Staatsloterij een raamwerk voor het naleven van alle vereisten die vanuit de Wbp (Wet bescherming persoonsgegevens) worden gesteld en die door het CBP zijn verwoord in het "Raamwerk", de "Handreiking" en in het verlengde hiervan, de "Richtsnoeren" voor privacy en de verwerking van persoonsgegevens.

De afdeling Audit, Risk & Compliance heeft in 2015 een onderzoek uitgevoerd om vast te stellen hoe het huidige raamwerk voor privacy voldoet aan de eisen van de Wbp. Conclusie van deze toets is dat het raamwerk voldoet.

De Nederlandse Staatsloterij is vanaf 2007 gecertificeerd conform de ISO 27001-standaard en de World Lottery Association Security Control-standaarden. In 2015 heeft een onafhankelijke externe partij de jaarlijkse verplichte toetsing uitgevoerd. Hiermee heeft de Nederlandse Staatsloterij opnieuw bewezen te voldoen aan de hoogste eisen op het gebied van informatiebeveiliging.

Incidenten

Belangrijk onderdeel van de jaarlijkse ISO/WLA-certificering is incidenten detecteren die van invloed kunnen zijn op een optimale informatiebeveiliging. Ondanks alle zorgvuldigheid kan het voorkomen dat processen in een organisatie niet verlopen volgens de beschreven procedures. In 2015 zijn bij de Nederlandse Staatsloterij volgens de daartoe geldende procedure 47 (2014: 40) incidenten gerapporteerd aan de afdeling Audit, Risk & Compliance (ARC). Deze incidenten zijn gecategoriseerd op basis van hun risicoprofiel, onderzocht door de ARC-afdeling en besproken in het directieteam. Waar nodig zijn acties en maatregelen

gedefinieerd om de kans op herhaling zo klein mogelijk te maken.

Interne integriteit

Het integriteitsbeleid van de Nederlandse Staatsloterij is gebaseerd op drie kernpunten, namelijk dat iedereen:

- handelt conform geldende normen en waarden;
- open is over zijn/haar zakelijke relaties;
- de geldende wet- en regelgeving naleeft.

Om te borgen dat deze uitgangspunten zijn verankerd in de dagelijkse bezigheden en herkenbaar zijn in gedrag, zijn preventieve en signaleringsmaatregelen genomen. Door op deze manier systematisch aandacht te geven aan integriteit, wil de Nederlandse Staatsloterij de kansen op fraude, corruptie en andere vormen van onwenselijk gedrag verminderen.

Preventieve maatregelen

In een interne gedragscode zijn bovengenoemde uitgangspunten van integer handelen verder uitgewerkt. De code geeft aan wat onder integer handelen wordt verstaan en wat de gevolgen zijn van het niet naleven van de gestelde regels. De gedragscode wordt door alle interne, maar ook door de ingehuurd medewerkers van de Nederlandse Staatsloterij ondertekend en nageleefd.

Naast deze gedragscode is nog één preventieve maatregel genomen. Bij het aannemen van werknemers verlangt de Nederlandse Staatsloterij een Verklaring omtrent Gedrag (VoG).

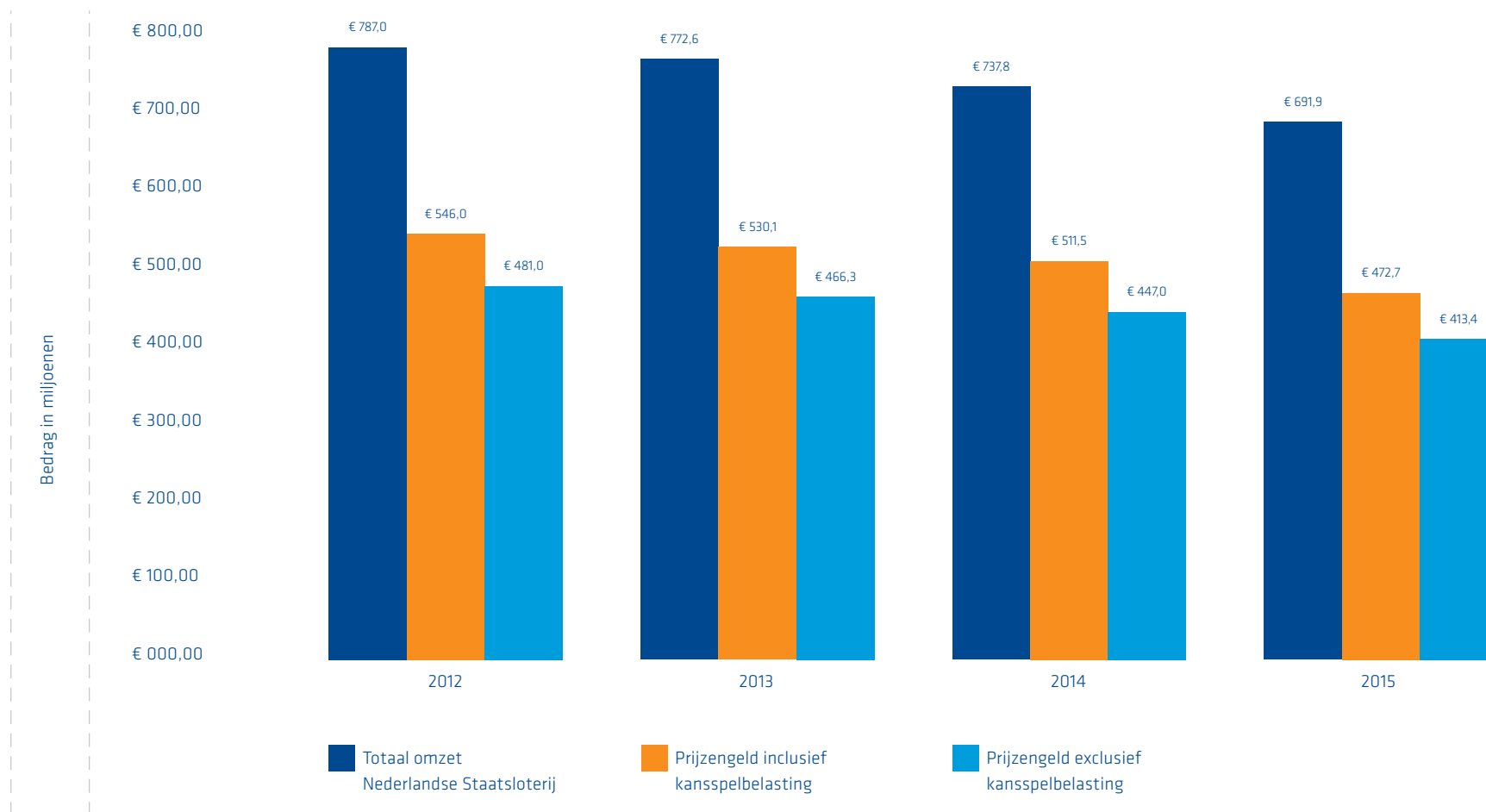
Detectieve maatregelen

Een klokkenluidersregeling zorgt ervoor dat (potentiële) gevallen van fraude en integriteitsissues (anoniem)

kunnen worden gemeld en dat deze adequaat worden afgehandeld. In zowel 2015 als 2014 is geen beroep gedaan op de klokkenluidersregeling. De afdeling Audit, Risk en Compliance (ARC) voert op reguliere basis audits uit. Zij ziet toe op de bestrijding van fraude en de handhaving van integriteit. Tijdens elke audit is de afdeling alert op mogelijke integriteits- en frauderisico's en stemt haar werkprogramma daarop af. De externe accountant controleert de getrouwheid van de jaarrekening.

Naast de assurance op de jaarrekening wordt door de externe accountant ook assurance gegeven op hoofdstuk vier "Prestatie over 2015", verantwoord in dit jaarverslag. Alle auditresultaten worden voorgelegd aan en afgestemd met de audit committee die is ingesteld door de raad van commissarissen.

Omzet & prijzengeld

Aan de (pseudo)aandeelhouder van de Nederlandse Staatsloterij, het ministerie van Financiën, wordt in 2015 vijftien procent van de netto-inleggeden afgedragen, onder aftrek van de te betalen vennootschapsbelasting. Over 2015 is de totale afdracht, inclusief vennootschapsbelasting, 103,8 miljoen euro versus 110,7 miljoen euro in 2014.

Eén van de zes garanties van de Staatsloterij is dat al haar prijzen vrij zijn van kansspelbelasting. In 2015 is 413,4 miljoen euro prijzengeld exclusief kansspelbelasting (in 2014: 447 miljoen euro) op prijswinnende loten uitgekeerd. Dit komt neer op 472,7 miljoen euro prijzengeld inclusief kansspelbelasting (in 2014: 511,5 miljoen euro). Hiermee is de Nederlandse Staatsloterij de loterij die in Nederland het meeste prijzengeld uitkeert.

Een andere garantie die de Nederlandse Staatsloterij aan haar spelers biedt, is dat zij het hoogste percentage van de inleg laat terugvloeien als prijzengeld. Zo keert zij minimaal zestig procent van de inleg uit in geldprijzen. En dat is het hoogste percentage van alle Nederlandse loterijen. In 2015 is het uitkeringspercentage 68,3 (in 2014: 69,3).

Naast de omzet van haar producten en de reputatie van de organisatie is het resultaat vóór belastingen en vóór afdracht een belangrijk onderwerp voor de Nederlandse Staatsloterij. Over 2015 komt het resultaat vóór belastingen en vóór afdracht hoger uit dan in 2014: in 2015 is 112,1 miljoen euro gerealiseerd versus 111,2 miljoen euro in 2014.

De Planning & Control-cyclus van de Nederlandse Staatsloterij resulteert onder andere in een organisatiebreed jaarplan en een organisatiebrede begroting. Hierin waren de doelen, programma's en activiteiten voor 2015 beschreven. Op 2 februari 2015 zijn deze goedgekeurd door de raad van commissarissen van de Nederlandse Staatsloterij. Planning & Control is een doorlopend proces, waarbij wordt vastgesteld of doelstellingen worden gehaald en waar nodig worden bijgestuurd.

De Nederlandse Staatsloterij maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de stichting blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

De Nederlandse Staatsloterij kent een treasurystatuut, waarin kaders en regels zijn opgenomen voor financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Het treasurybeleid van de Nederlandse Staatsloterij heeft de volgende doelstellingen:

- Minimaliseren van het liquiditeitsrisico – Nederlandse Staatsloterij moet te allen tijde in staat zijn om op het juiste moment aan haar verplichting te kunnen voldoen.
- Beperking van het kredietrisico – Nederlandse Staatsloterij dient haar kredietrisico te reduceren tot investment grade van BBB (conform Standard & Poor's) of hoger van toegestane tegenpartijen.
- Beperken operationeel risico – Nederlandse Staatsloterij voert geen actief beleggingsbeleid en zal derhalve haar beleggingen beperken tot eenvoudige financiële instrumenten. Afgeleide financiële instrumenten (derivaten) en aandelen of aan aandelen gerelateerde producten zijn niet toegestaan.
- Beperken marktrisico – Nederlandse Staatsloterij mag alleen aan renterisico blootstaan en niet aan andere soorten marktrisico zoals valutarisico's en/of aandelenprijrisico.

Oudejaarsloterij 2015

Doelstellingen & prestaties: Klanttevredenheid/klachten

Doelstelling 2015

Customer Life Time Value

De gehele, gemiddelde klanttevredenheid omhoog naar 85%.

Resultaat 2015

77% tevreden en zeer tevreden (TTB) gelijk aan het niveau van 2014.

Doelstelling 2016

De gehele, gemiddelde klanttevredenheid omhoog naar 85%.

Customer Life Time Value

Verhogen klantwaardering: Telefonisch contact (>86% TTB).

86% tevreden en zeer tevreden (TTB) t.o.v. 84% in 2014.

Telefonisch contact (>87,5% TTB).

Customer Life Time Value

Verhogen klantwaardering: E-mailcontact (>75% tevreden)

65% tevreden en zeer tevreden (TTB) t.o.v. 66% in 2014.

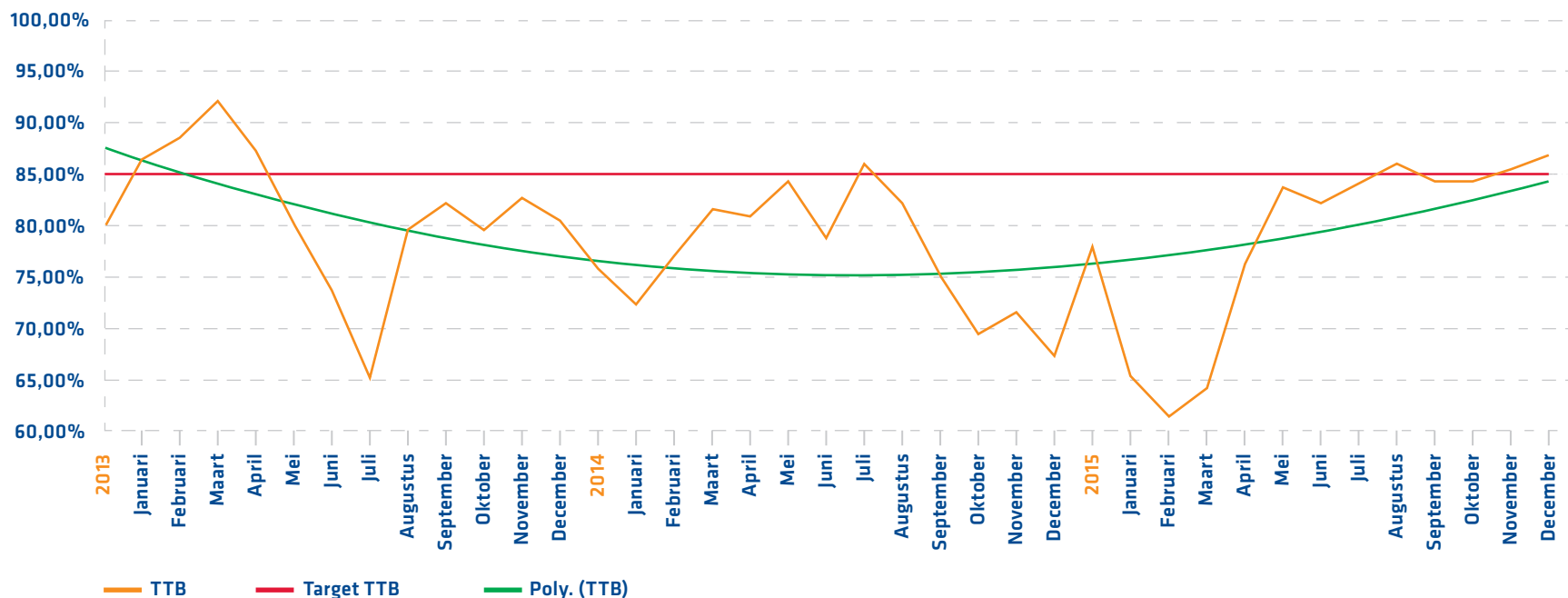
E-mailcontact (>75% tevreden).

TTB: Top Two Box (zeer tevreden & tevreden klant).

Het gestelde doel voor klanttevredenheid is 85 procent tevreden of zeer tevreden spelers. In 2015 vertoont die tevredenheid per kwartaal duidelijke verschillen. In het eerste kwartaal was niet meer dan 64 procent van de spelers tevreden over het contact dat zij hadden met de Nederlandse Staatsloterij. De verklaring hiervoor ligt in de duizenden klachten in de maanden februari, maart en april

door de activiteiten van Stichting Loterijverlies. In het tweede kwartaal treedt herstel in, ondanks dat het doel nog steeds niet wordt gehaald. De gemiddelde klanttevredenheid bereikt in dat kwartaal 79 procent. Vanaf het derde kwartaal van 2015 is de tevredenheid stabiel, en op (of boven) het gewenste niveau van 85 procent.

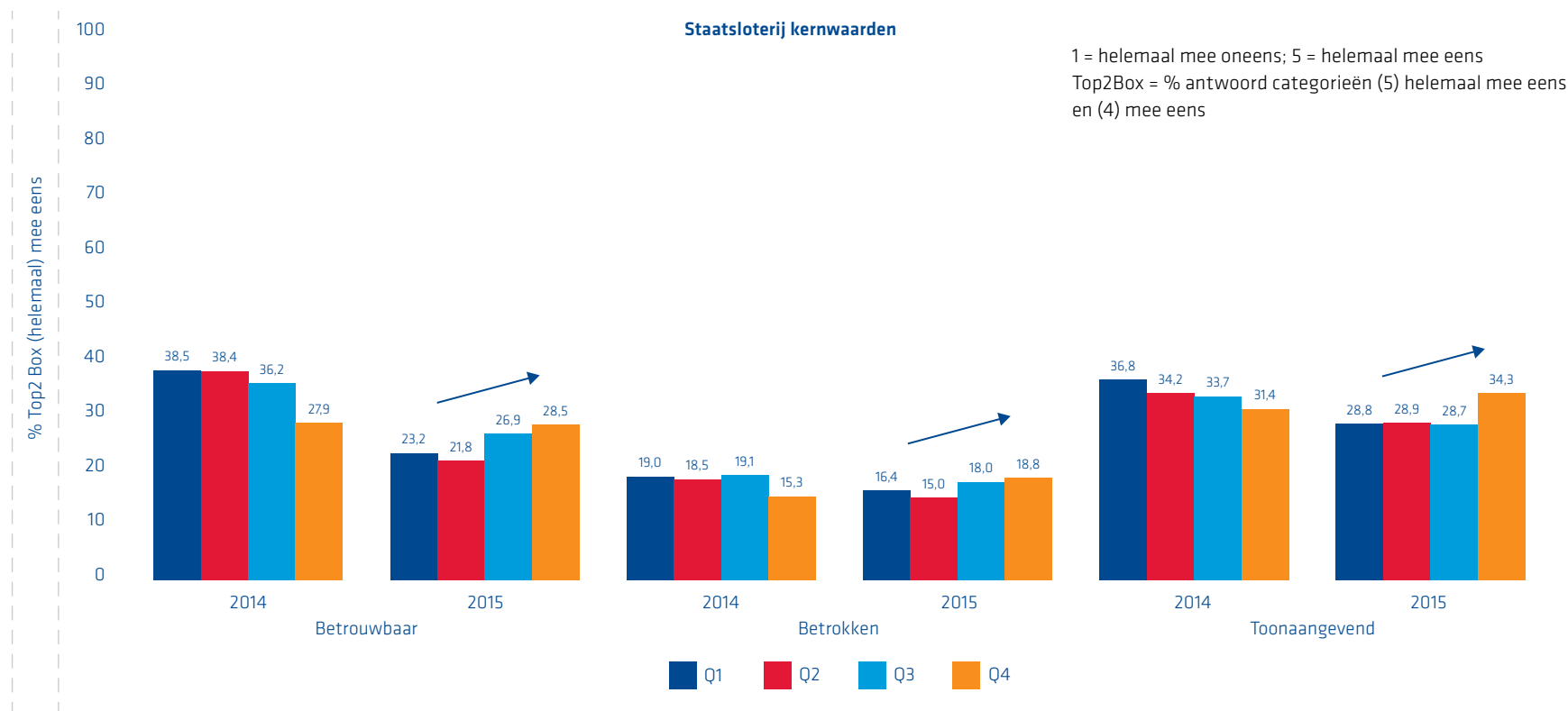
Ter vergelijking: het gemiddelde tevredenheidsniveau over het jaar 2014 was ook 77 procent. De Customer Life Time-value wordt beïnvloed door het contact van de speler met het contactcenter. Positief contact zorgt voor een langere 'Customer Life Time'. Als iemand zeer ontevreden is over het contact, zorgt dat voor eerdere uitstroom van klanten en dus een kortere Customer Life Time.

Om zo goed mogelijk te kunnen inspelen op de klantbeleving en reputatie, wordt wekelijks een merk- en communicatieonderzoek uitgevoerd door extern

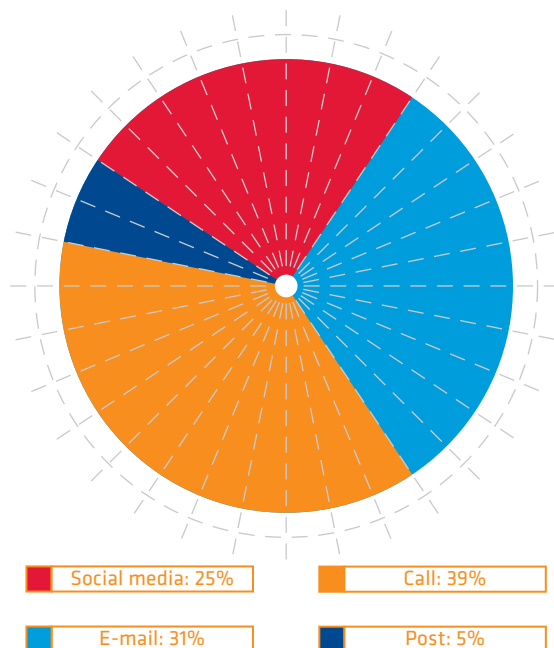
bureau GFK. Hierbij worden elke week tussen de 100 en 150 consumenten van 18 tot 65 jaar ondervraagd over diverse onderwerpen zoals merk- & reclamebekendheid

en de kernwaarden betrouwbaar, betrokken en toonaangevend.

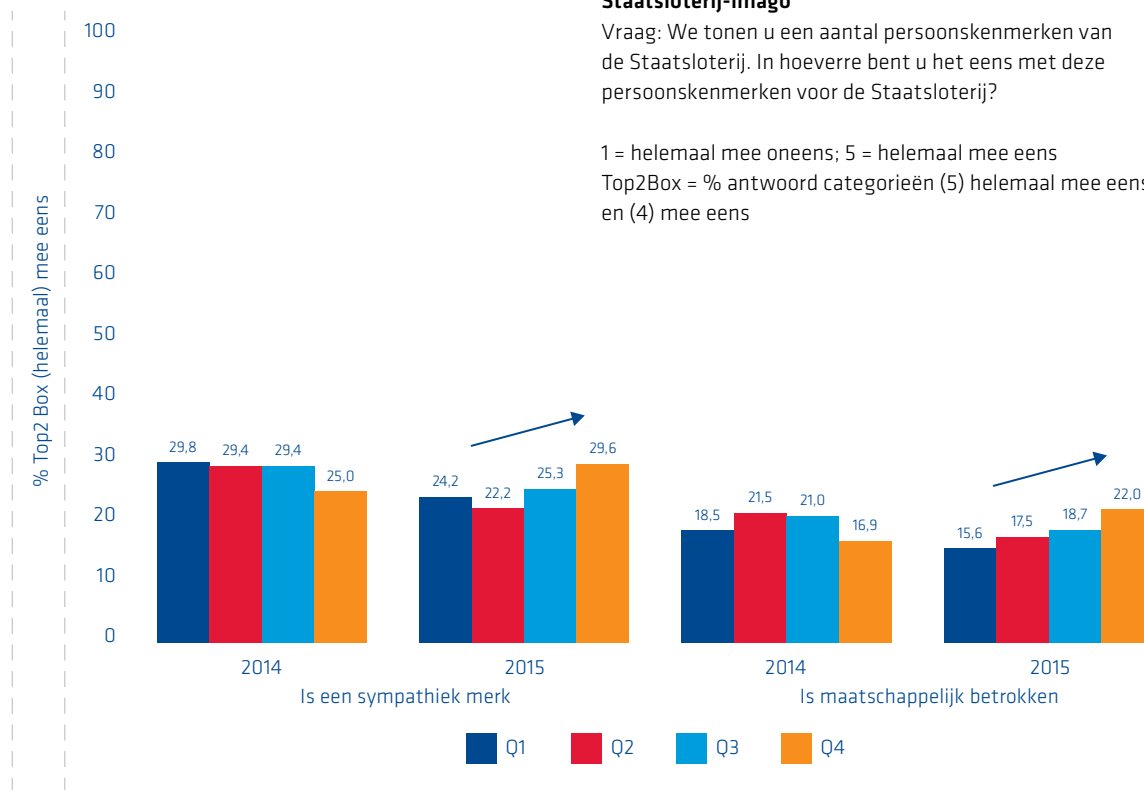

Aantal contacten over 2015

In 2015 is het totaal aantal aangeboden contacten 723.820 (2014: 761.771). Ongeveer 88 procent van de inkomende contacten gaat via e-mail en de telefoon.

Doordat in de media aandacht is besteed aan (vermeende) negatieve aspecten over de betrouwbaarheid van loterijssystemen, is de gepercipieerde betrouwbaarheid in 2014 en in de eerste twee kwartalen van 2015 gedaald. Consumenten vertrouwen de Staatsloterij minder, omdat zij twijfels hebben over de belangrijke basisfactor van een loterij: het eerlijke

Staatsloterij-imago

Vraag: We tonen u een aantal persoonskenmerken van de Staatsloterij. In hoeverre bent u het eens met deze persoonskenmerken voor de Staatsloterij?

1 = helemaal mee oneens; 5 = helemaal mee eens
Top2Box = % antwoord categorieën (5) helemaal mee eens en (4) mee eens

verloop van de trekkingen uit onverkochte loten. Zij ervaren de Staatsloterij als minder betrouwbaar, met een dieptepunt in het tweede kwartaal van 2015. Om het tij te keren, is de organisatie op vrijdag 5 juni begonnen met een reputatieherstelcampagne. Later (op 19 juni) werd het televisieprogramma Staatsloterij Puur Geluk uitgezonden. In het derde kwartaal van 2015 werden

de maatschappelijke initiatieven Staatsloterij Gelukstreffers en het Oranje Peloton ontplooid. Al deze elementen lijken in het vierde kwartaal van 2015 eraan te hebben bijgedragen dat er een significante stijging gemeten is ten aanzien van de ervaren betrouwbaarheid en de mate waarin consumenten de Staatsloterij als sympathiek merk ervaren.

Doelstellingen & prestaties: Medewerkers, Opleidingen en Trainingen

Doelstelling 2015

Plannen ter voorbereiding van de fusie bestaande uit opstellen van:

- Sociaal plan.
- Arbeidsvoorwaardenpakket en harmonisatieregelingen.
- Sollicitatie- en benoemingsprocedure.
- Pensioenovereenkomst.
- Adviestraject ondernemingsraad.
- Cultuur- & integratieplan.

Resultaat 2015

Volgende plannen t.b.v. het fusietraject zijn opgesteld, geaccordeerd en gecommuniceerd:

- Sociaal plan onderhandeld met vakbond en OR. Instemming door vakbondsleden en medewerkers.
- Arbeidsvoorwaarden onderhandeld met vakbond en OR. Instemming door vakbondsleden en medewerkers.
- Proces rondom sollicitatie en benoeming gereed.
- Nieuwe pensioenvoorwaarden opgesteld en intern gecommuniceerd.
- Positief advies op Kopadviesaanvraag.

Doelstelling 2016

- Uittol benoeming & selectieprocedure.
- Uittol Cultuur- & integratieprogramma. Aandacht voor motivatie en betrokkenheid medewerkers.
- Doorvoeren arbeidsvoorwaarden en bijbehorende harmonisatieregelingen.
- Inrichten nieuwe organisatie, waaronder opstellen en introduceren HR-visie gericht op employability.

Het jaar 2015 stond in het teken van een fusie en een verandertraject. De afdeling Human Resources (hierna HR) heeft zich in 2015 voornamelijk ingezet voor het managen en borgen van de positie van haar medewerkers.

Employability

Vanuit de vastgestelde HR-visie streeft de organisatie niet naar een levenslange baangarantie, maar naar duurzame en optimale inzetbaarheid. De Nederlandse Staatsloterij heeft hierbij de visie dat wanneer medewerkers blijven werken aan hun eigen ontwikkeling, zij werken aan hun eigen inzetbaarheid in het

arbeidsproces. Medewerkers blijven inzetbaar, zowel binnen de Nederlandse Staatsloterij als daarbuiten. Deze "employability" wordt steeds belangrijker, gezien de snelle veranderingen in de maatschappij zoals het opschuiven van de pensioengerechtigde leeftijd. Over leren en hun ontwikkeling maken medewerkers van de Nederlandse Staatsloterij ieder jaar afspraken met

hun leidinggevende. Zo blijven zij doorlopend werken aan vakkennis, persoonlijke ontwikkeling of nieuwe carrièrekansen. In 2015 heeft de Nederlandse Staatsloterij circa 4,74 procent (in 2014: 3,69 procent) van de totale loonsom geïnvesteerd in individuele en collectieve ontwikkelingstrajecten van medewerkers.

Medewerkers

Thema's	Resultaten 2015	Resultaten 2014	Thema's	Resultaten 2015	Resultaten 2014
Totaalaantal medewerkers 	132 medewerkers 128 fte's.	147 medewerkers 143 fte's.	Gemiddelde leeftijd 	41,4 jaar.	39,9 jaar.
Vrouwen in functies 	63 vrouwen van wie 7 in leidinggevende functies.	72 vrouwen van wie 9 in leidinggevende functies.	Mannen in functies 	69 mannen van wie 16 in leidinggevende functies.	75 mannen van wie 16 in leidinggevende functies.
Opleiding & training 	Totaal: € 363.571. Per medewerker € 2.754.	Totaal: € 295.170. Per medewerker € 2.008.	Ziekteverzuim 	139 ziekmeldingen.	148 ziekmeldingen.

Door de afdeling Corporate University wordt vorm en inhoud gegeven aan opleidingskeuzes, competentie management en het borgen van kennis binnen de organisatie. De Corporate University richt zich op de eigen medewerkers (onder andere via een trainingsprogramma voor nieuwe medewerkers) en op wederverkopers. Ultimo 2015 werkten er 132 medewerkers (128 fte's; 2014: 143 fte's) voor de organisatie. De daling van het aantal medewerkers komt mede door de aankondiging van het fusietraject met De Lotto. Sinds 2014 zijn geen vaste

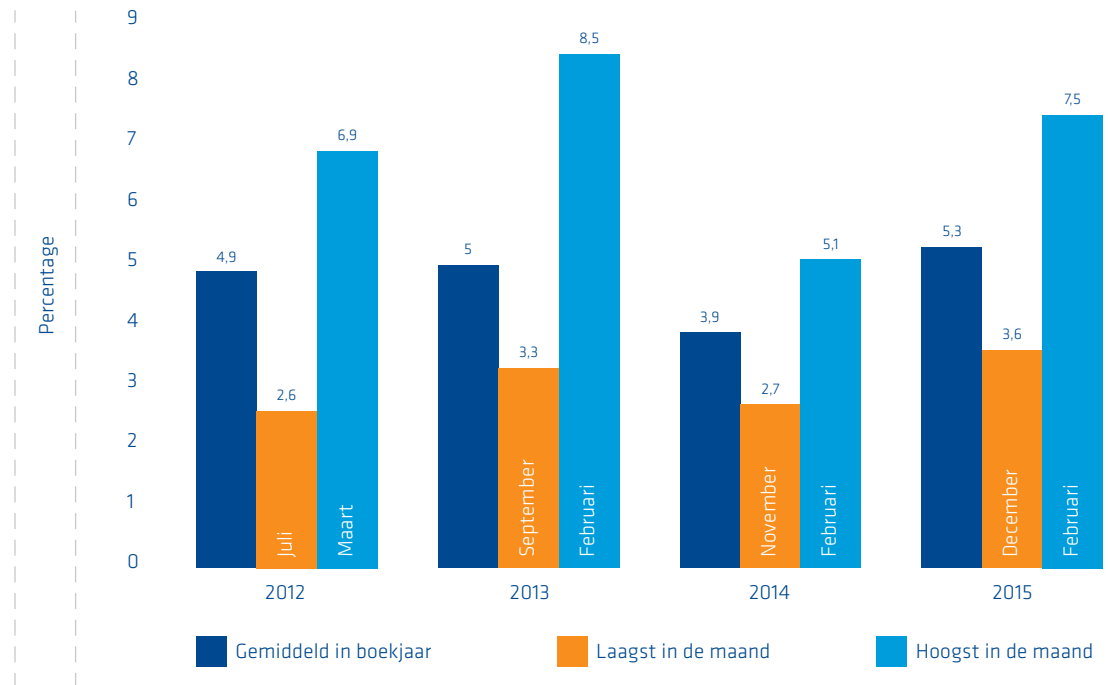
medewerkers in dienst getreden. Van hen hebben er eind 2015 118 een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd en 14 een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd. Het aantal vrouwen in een leidinggevende functie daalde van 9 in 2014 naar 7 in 2015, terwijl het aantal mannen in een dergelijke functie gelijk bleef (16 in 2014 en in 2015). Het percentage vrouwen in een leidinggevendefunctie bedroeg in 2015 30 (36 in 2014). De collectieve arbeidsovereenkomst (cao) is op 97 procent van de vaste medewerkers van toepassing; de resterende

3 procent gaat over het directieteam, van wie de leden buiten de cao vallen. Het gemiddelde dienstverband is 7,6 dienstjaren. In 2015 trad één (man) persoon (2014: 9) in dienst. 16 medewerkers verlieten de Nederlandse Staatsloterij (7 mannen en 9 vrouwen). Aan medewerkers met een vast dienstverband die de organisatie hebben verlaten, is waar wenselijk en passend een outplacementtraject aangeboden. De minimale opzegtermijn gehanteerd bij vertrek uit een functie bedraagt conform de cao één maand.

Staatsloterijmedewerkers helpen SailWise

Ziekteverzuim

In 2015 kwam het verzuim van medewerkers uit op 5,3 procent (2014: 3,9 procent). Ten opzichte van 2014 is het aantal verzuimmeldingen in 2015 wel licht afgenomen, maar doordat het percentage langdurig verzuim hoger ligt, is het totale ziekteverzuimpercentage in 2015 hoger dan in 2014.

Doelstellingen & prestaties: Ketenverantwoordelijkheid

Doelstelling 2015

Verantwoord inkopen

Borging duurzaam inkopen (beleid en richtlijnen voor leveranciers).

Duurzaam inkopen, of Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI), is het rekening houden met maatschappelijke gevolgen bij het inkoopproces. Het gaat hierbij om de sociale, milieugerelateerde en economische gevolgen. De Nederlandse Staatsloterij is zich bewust van haar maatschappelijke verantwoordelijkheid in relatie tot de drie P's (People, Planet, Profit). Het gaat om een evenwichtige mix tussen een gezond bedrijfsresultaat en bijdragen aan de samenleving. Aan dit laatste geeft de Nederlandse Staatsloterij invulling door een verantwoord productaanbod, verantwoordelijkheidsgevoel, langetermijnontwikkeling van haar medewerkers, milieubewustzijn en omgevingsbewustzijn.

Tijdens het selectie- en contracteringsproces hanteert de afdeling Inkoop bij haar keuze – en waar van toepassing – criteria van de drie P's (conform richtlijnen duurzaam inkopen) ter bevordering van duurzaamheidselementen (zoals arbeidsomstandigheden, gebonden arbeid of kinderarbeid, herkomst van de materialen, gebruik van

Resultaat 2015

Duurzaamheidsbeleid ingevoerd en uitgedragen naar organisatie en richtlijnen duurzaamheid worden actief uitgevoerd bij inkooptrajecten.

duurzame grondstoffen en minimale milieubelasting, materiaalverbruik, anticorruptie et cetera).

Bij het inkopen van producten in landen waar mogelijk sprake is van kinderarbeid verplichtte de Nederlandse Staatsloterij ook in 2015 de leveranciers een verklaring te ondertekenen dat er geen sprake is (geweest) van kinderarbeid hieromtrent.

Als dé loterij van Nederland stimuleert de Nederlandse Staatsloterij verantwoord spelgedrag van de deelnemers via online en offline kanalen. Met ingang van de nieuwe wetgeving Wet op kansspelen (kansspelen op afstand, KoA) is de afdeling Inkoop met de organisatie actief betrokken bij offertetrajecten van het online platform. Bij de leverancierskeuze van nieuwe online games wordt specifiek gekeken naar de mogelijkheden voor verantwoord spelgedrag, onder andere om kansspelverslaving tegen te gaan. Daarnaast zijn beveiliging van de systemen (om fraude en dergelijke te

Doelstelling 2016

Handhaven van het duurzaamheidsbeleid bij inkooptrajecten

voorkomen) en databeveiliging belangrijke onderdelen bij de offertetrajecten. Hiermee willen we bewerkstelligen dat spelers bij de Nederlandse Staatsloterij veilig online kunnen gaan spelen.

Alle contracten met haar leveranciers, verkooppunten en ketenpartners zijn voorzien van een informatiebeveiligingsbijlage waarin de Nederlandse Staatsloterij hun wijst op de informatiebeveiligingseisen die de organisatie hanteert. Zij allen aanvaarden met deze bijlage de verplichtingen die hieruit voortvloeien.

Oranje Peloton Tocht
bij Paleis Soestdijk

5 GOVERNANCE & RISK

5.1 Governance

De Nederlandse Staatsloterij is een stichting met een zogenoemde “two-tier”-bestuursstructuur met een directie en een raad van commissarissen (RvC). De stichting wordt bestuurd door de directie, de RvC houdt toezicht. Beide organen handelen onafhankelijk van elkaar en leggen over de uitoefening van hun taken verantwoording af aan hun (pseudo)aandeelhouder: de minister van Financiën. Conform de stichtingsstatuten benoemt de minister de leden van de RvC en verleent goedkeuring aan de benoeming van de algemeen directeur door de RvC. De minister van Veiligheid & Justitie is coördinerend bewindspersoon en bepaalt het kansspelbeleid. De Nederlandse Staatsloterij valt onder het toezicht van de Kansspelautoriteit die ook de vergunning verleent.

De algemeen directeur is als enig statutair bestuurder verantwoordelijk voor het bestuur van de Nederlandse Staatsloterij. Daarbij wordt hij ondersteund door een directieteam bestaande uit de directeur Financiën en Services, de directeur Marketing, Sales en Operations en de directeur Corporate Affairs. De organisatie leeft vrijwillig de best practices van de Nederlandse Corporate Governance Code na, met als doel de transparantie van de jaarrekening te vergroten, degelijke verantwoording af te leggen, versterking van de (mede)zeggenschap en bescherming van de belangen van haar (pseudo) aandeelhouder.

Door de juridische structuur van de Nederlandse Staatsloterij – de stichtingsvorm – kan een aantal codebepalingen niet van toepassing zijn. De stichting volgt daarom de relevante best practices van de code en gaat in dit jaarverslag voorbij aan enkele bepalingen die niet van toepassing zijn.

In het verslagjaar vonden geen substantiële veranderingen plaats in de hoofdlijnen van de corporate-governancestructuur. Voor de Nederlandse Staatsloterij zijn de twee belangrijkste pijlers voor een correcte corporate governance goed ondernemingsbestuur en dito toezicht. Om deze taken naar behoren te kunnen uitvoeren, worden de directie en de RvC ondersteund door een systeem van risicobeheersing, interne controle en informatie voor onder meer financiën, HRM, strategie. Hiervoor gebruikt de Nederlandse Staatsloterij onder meer de volgende instrumenten: een risicomanagementsysteem, gedragsregels en een klokkenluidersregeling, een systeem van monitoring en rapportage, kwartaalmetingrapportages, beleidsstukken en auditbevindingen van zowel de interne als de externe accountant.

De Nederlandse Corporate Governance Code is bij de Nederlandse Staatsloterij verankerd in de statuten, de reglementen van de RvC en zijn commissies. Bovendien is de code uitgewerkt in interne reglementen, zoals een gedragscode (inclusief insiderregeling) en een klokkenluidersregeling die op de Corporate website van de Nederlandse Staatsloterij staan <http://www.nederlandsestaatsloterij.nl/publicaties-downloads>.

Bij het organiseren van haar kansspelen volgt de Nederlandse Staatsloterij de Wet op de kansspelen. De beschikking van de Nederlandse Staatsloterij beschrijft de voorschriften voor het organiseren van de Staatsloterij op grond van de artikelen 9 en 10 van de Wet op de kansspelen.

Voor de beschikking van de Nederlandse Staatsloterij wordt verwezen naar: http://wetten.overheid.nl/BWBR0005544/geldigheidsdatum_21-04-2010.

Afwijkingen van de code

Op een tweetal best practices na (II.2.11 en III.5.6) past de Nederlandse Staatsloterij ook in 2015 de relevante principes en best practice-bepalingen toe van de Corporate Governance Code (versie december 2008).

De afwijkingen van de Governance Code in 2015 gaan over:

- het opnemen van een zogenoemde claw back-bepaling in het bezoldigingsbeleid;
- het voorzitterschap van de auditcommissie.

II.2.11 Claw back-clausule

Het toepassen van de best practice II.2.11 over de claw back-clausule in de arbeidsovereenkomst van de bestuurder is nog niet gerealiseerd door vertraging in de voorgenomen fusie met De Lotto.

De verwachting is dat in de loop van 2016, na de fusie, een nieuwe of althans aangepaste arbeidsovereenkomst met de bestuurder(s) wordt ondertekend met daarin opgenomen een claw back-clausule. Hiermee wordt dan ook best practice II.2.11 toegepast.

III.5.6 Voorzitterschap audit committee

Per oktober 2015 is in overleg en afstemming met de andere commissarissen en de accountant, in verband met het vertrek van mevrouw Prast besloten de functie van de voorzitter van de audit committee tijdelijk te laten vervullen door de voorzitter van de RvC. Dit gezien het feit dat dit slechts voor een zeer beperkte periode is in verband met de aanstaande fusie met De Lotto.

Beloningsbeleid statutair bestuurder

Het beloningsbeleid van de statutair bestuurder is door de RvC opgesteld, en vastgesteld door het ministerie van Financiën. De primaire arbeidsvoorwaarden van

de statutair bestuurder worden op basis hiervan bepaald. Uitgangspunt van de remuneratie van de statutair bestuurder is dat een en ander zich verhoudt met de vastgestelde uitgangspunten in het Staatsdeelnemingenbeleid (oktober 2013) voor een in een sterk competitieve marktomgeving opererende (pseudo) staatsdeelneming. De remuneraties van de overige leden van het directieteam zijn hiervan percentagegewijs afgeleid.

Risicomanagement

Als loterijorganisatie heeft de Nederlandse Staatsloterij te maken met uiteenlopende risico's op strategisch, operationeel, financieel en compliance gebied. Om te waarborgen dat deze risico's adequaat worden beheerst, is risicomanagement bij de Nederlandse Staatsloterij een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering en ingebed in de planning- &

controlecyclus. De directie en het management zijn primair verantwoordelijk voor de opzet van de risicobeheersing en het testen van de werking van de interne controle. De staffunctionarissen ondersteunen het lijnmanagement hierin.

Risicobereidheid

De mate waarin de Nederlandse Staatsloterij bij het nastreven van haar doelstellingen bereid is risico's te accepteren (risicobereidheid), verschilt per doelstelling en risicocategorie. De bepaling van deze risicobereidheid is de eindverantwoordelijkheid van de directie. De Nederlandse Staatsloterij streeft ernaar een optimale afweging te maken tussen de ernst van de mogelijke gevolgen, de kans dat het risico zich zou voordoen en de middelen die nodig zijn om een risico te beheersen. In de tabel hieronder wordt de risicobereidheid per risicocategorie weergegeven en toegelicht.

Risicobeheersing en interne controle

Risicomanagement helpt de organisatie systematisch risico's te identificeren, analyseren, beoordelen en beheersen met als doel onvoorziene omstandigheden te minimaliseren die leiden tot operationele verliezen en fouten. Niet alle risico's zijn op voorhand te voorzien. Wel kunnen adequate inrichting van het risicobeheersingssysteem en interne controle de kans op en impact van risico's beperken. Bij de invulling van risicomanagement wordt gebruikgemaakt van de volgende beheerstechnieken en -instrumenten:

- er is een uniform risicomanagementbeleid dat door de directie en leidinggevenden wordt gedragen;
- de directie is verantwoordelijk voor de inrichting en het effectief functioneren van het risicomanagementsysteem. De Risk & Compliance-afdeling (tweede lijn) is verantwoordelijk voor het faciliteren van de inrichting van een adequaat risicomanagementsysteem. Internal Audit (derde lijn) verstrekt aanvullende zekerheid over de meest risicovolle processen, over de effectiviteit en doelmatigheid van de inrichting en het functioneren van het lijnmanagement;
- de beheersing van de risico's is een doorlopende verantwoordelijkheid van het lijnmanagement. Dat legt hierover elk kwartaal verantwoording af aan de directie. Daarnaast wordt de beheersing van compliance risico's periodiek getoetst door het lijnmanagement en steekproefsgewijs gecontroleerd door Risk & Compliance en Internal Audit;
- in (informatie)beveiliging vindt voortdurend toetsing plaats met interne en externe audits, periodieke

Risicocategorie	Risicobereidheid	Toelichting
Strategisch	Risico specifiek bepaald	In samenspraak met de raad van commissarissen bepaalt de directie van elk strategisch risico de risicobereidheid. Voor strategische risico's die de continuïteit van de organisatie in gevaar kunnen brengen, wordt de laagste risicobereidheid gehanteerd.
Operationeel	Laag	De Nederlandse Staatsloterij houdt een lage risicobereidheid voor operationele risico's aan. Uitzonderingen voor mediumrisico's zijn mogelijk op basis van een kosten-batenafweging. De Nederlandse Staatsloterij beoogt de risico's die de betrouwbaarheid van de primaire processen in gevaar kunnen brengen, zo veel mogelijk te minimaliseren en te beheersen.
Financieel	Laag	Om te waarborgen dat de Nederlandse Staatsloterij de uitkering van het gewonnen prijzengeld kan uitbetalen aan haar spelers, hanteert zij de laagst mogelijke risicobereidheid voor financiële risico's.
Compliance	Laag	De Nederlandse Staatsloterij streeft ernaar volledig te voldoen aan de op haar van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

bespreking van securityincidenten en daaraan verbonden actiepunten binnen de risk & security committee;

- de Nederlandse Staatsloterij hanteert een rapportagecyclus voor de diverse risicotypes. Deze worden gedeeld en besproken met de directie in de periodieke risk & security-committeevergaderingen. De opvolging van (risk & audit) actiepunten en beveiligingsincidenten wordt eveneens behandeld.

Belangrijkste risico's

De belangrijkste risico's zijn onderverdeeld in vier categorieën (strategisch, operationeel, financieel en compliance). Om deze te beoordelen, worden de risico's ingeschat op de kans dat deze zich voordoen en de mogelijke financiële en/of reputatieschade. Bij de beoordeling is rekening gehouden met de genomen beheersmaatregelen.

Daarnaast is door de directie van de Nederlandse Staatsloterij een overkoepelend risico aangewezen rondom reputatieschade. Dit gaat in het bijzonder over de ontwikkelingen rond claimanten op grond van de uitspraak van de Hoge Raad op 30 januari 2015.

BUSINESS RUNS

Hardloopteam van de medewerkers van de Nederlandse Staatsloterij

6 Jaarrekening 2015

Balans per 31 december 2015 42

Winst-en-verliesrekening 2015 44

Kasstroomoverzicht 2015 45

Toelichting op de jaarrekening 2015 46

Toelichting op de balans
per 31 december 2015 51

Toelichting op de winst-en-
verliesrekening 2015 56

7 Overige gegevens 60

Statutaire bepalingen 60

Resultaatbestemming 60

Controleverklaring van de onafhankelijke
accountant 60

8 Bijlage 63

Balans per 31 december 2015 (voor verwerking resultaatbestemming; alle bedragen x € 1.000)

Activa

		<u>2015</u>	<u>2014</u>
VASTE ACTIVA			
Immateriële vaste activa			
	1		
Zelfontwikkelde software		1.972	2.986
Software in ontwikkeling		447	876
		<u>2.419</u>	<u>3.862</u>
Materiële vaste activa			
	2		
Hardware automatisering		600	922
Materiële vaste activa in ontwikkeling		-	599
Overige vaste materiële activa		365	398
		<u>965</u>	<u>1.919</u>
Financiële vaste activa			
	3		
Deelneming		1.134	1.134
Overige financiële vaste activa	4	390	502
		<u>1.524</u>	<u>1.636</u>
		4.908	7.417
VLOTTENDE ACTIVA			
Vorderingen			
	5		
Debiteuren		87.439	71.729
Te verrekenen btw		100	257
Te ontvangen VPB		5.214	7.220
Overlopende activa	6	1.894	2.022
		<u>94.647</u>	<u>81.228</u>
Overige effecten	7	-	5.000
Liquide middelen	8	144.889	179.214
		<u>239.536</u>	<u>265.442</u>
Som der vlottende activa		239.536	265.442
Totaal activa		<u>244.444</u>	<u>272.859</u>

Passiva

		<u>2015</u>	<u>2014</u>
EIGEN VERMOGEN	9		
Wettelijke reserve		2.419	3.862
Overige reserve		70.721	68.775
Onverdeelde winst		8.668	503
		81.808	73.140
Voorzieningen	10		
Voorziening latente belastingverplichtingen		470	824
Egalisatievoorziening uit te keren prijzen		5.127	7.880
Overige voorzieningen		475	-
		6.072	8.704
Kortlopende schulden			
Nog uit te keren prijzen	11	84.141	106.507
Crediteuren		6.595	9.444
Belastingen en sociale premies	12	22.630	31.936
Overige schulden	13	11.496	10.696
Rekening-courant ministerie van Financiën	14	7.117	6.414
Vooruitontvangen inleggelden	15	24.585	26.018
		156.564	191.015
Totaal passiva		244.444	272.859

Winst-en-verliesrekening 2015 (alle bedragen x € 1.000)

			<u>2015</u>	<u>2014</u>
Netto-omzet	<i>Netto-inleggelden</i>	16	691.872	737.848
	<i>Nettoprijzen</i>	17	413.409	446.973
	<i>Kansspelbelasting</i>	17	<u>59.267</u>	<u>64.543</u>
			472.676	511.516
	<i>Niet-afgehaalde prijzen</i>	18	<u>5.837</u>	<u>5.863</u>
Bruto-omzet resultaat		19	225.033	232.195
Verkoopkosten	<i>Provisie</i>	20	19.410	20.594
	<i>Marketingkosten</i>	20	34.849	44.807
	<i>Overige verkoopkosten</i>	20	<u>15.001</u>	<u>14.355</u>
			69.260	79.756
Verwerkingskosten		21	9.663	11.948
Algemene beheerskosten	<i>Automatiseringskosten</i>	22	6.018	5.157
	<i>Personeelskosten</i>	23	16.097	15.463
	<i>Overige algemene beheerskosten</i>	24	<u>13.008</u>	<u>10.200</u>
			35.123	30.820
Som der operationele kosten			114.046	122.524
Netto-omzetresultaat			110.987	109.671
Waardevermeerdering financiële vaste activa			-	-
Financiële baten		25	1.108	1.510
Resultaat vóór belastingen en vóór afdracht			112.095	111.181
Belastingen resultaat		26	<u>28.024</u>	<u>27.740</u>
Resultaat ná belastingen en vóór afdracht			84.071	83.441
Afdracht aan het ministerie van Financiën		27	<u>75.403</u>	<u>82.938</u>
Resultaat ná belastingen en ná afdracht			8.668	503

Kasstroomoverzicht 2015 (alle bedragen x € 1.000)

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Ontvangen inleggeden	677.594	742.763
Betaling prijzengeld	-432.427	-422.232
Betaling kansspelbelasting	-69.149	-59.660
Betaling aan leveranciers en werknemers	-108.344	-113.052
Ontvangen gelden overige activiteiten	-	-
Kasstroom bedrijfsoperaties	67.674	147.819
Ontvangen interest	1.424	1.510
Betaalde interest	-	-
Afgedragen vennootschapsbelasting	-33.649	-29.918
Betaalde afdracht aan het ministerie van Financiën	-74.700	-84.700
Subtotaal	-106.925	-113.108
Kasstroom uit operationele activiteiten	-39.251	34.711
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in immateriële vaste activa	-74	-1.438
Investerings in materiële vaste activa	-	-610
Verwerving Schuldschein	5.000	-5.000
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	4.926	-7.048
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossingen op langlopende leningen	-	-
Ontvangen uit langlopende vorderingen	-	-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	-
NETTOKASSTROOM	-34.325	27.663
Beginstand liquide middelen per 1 januari	179.214	151.551
Eindstand liquide middelen per 31 december	144.889	179.214
Mutatie liquide middelen	-34.325	27.663

Toelichting op de jaarrekening 2015

Algemeen

De Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij (verder: de Nederlandse Staatsloterij), statutair gevestigd aan de Paleisstraat 5 in Den Haag heeft, voor zover dit in de Wet op de kansspelen en haar statuten is toegestaan, tot doel het organiseren van de Staatsloterij, het organiseren en houden van andere kansspelen, het verlenen van diensten aan derden bij de organisatie van kansspelen en het in samenwerking met derden organiseren van kansspelen, alsmede al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. Om dit doel te realiseren, heeft de Nederlandse Staatsloterij in 2015 trekkingen van de Staatsloterij, Koningsdag, 1 juli, 1 oktober en de Oudejaars trekking en het Miljoenenspel georganiseerd. De Nederlandse Staatsloterij hanteert bij de vaststelling van haar jaarrekening de bepalingen van Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. De gegevens in de onderliggende jaarrekening hebben betrekking op de periode van 1 januari 2015 tot en met 31 december 2015.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich

bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten, in casu de netto-inleggelden, worden verantwoord in de periode waarin de trekking is verricht.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

De waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling worden gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. De opbrengsten en kosten worden

toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. In artikel 6 van de Wet Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij is vastgelegd dat door de minister van Financiën jaarlijks een afdrachtspercentage voor de Nederlandse Staatsloterij wordt vastgesteld. De voor- en slotafdracht aan het ministerie van Financiën wordt gevormd door het afdrachtspercentage toe te passen op de netto-inleggelden. Voor het uiteindelijk gerealiseerde resultaat dat hoger of lager is dan de, op basis van het afdrachtspercentage, vastgestelde afdracht, wordt door het ministerie van Financiën een resultaatbestemming vastgesteld. In de statuten is de mogelijkheid tot het vormen van eigen vermogen voor de Nederlandse Staatsloterij opgenomen.

Grondslagen voor de omrekening van vreemde valuta's

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de Nederlandse Staatsloterij. De uit transacties in vreemde valuta's voortvloeiende kosten en opbrengsten worden omgerekend tegen de valutakoers die geldt op het moment van betaling dan wel ontvangst. Bezittingen en schulden in vreemde valuta worden gewaardeerd tegen de dan geldende wisselkoers op balansdatum. Koersverschillen worden onder de rubriek financiële baten en lasten ten gunste respectievelijk ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten overige en handelsvorderingen, geldmiddelen, handelsschulden, kortlopende schulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: verstrekte leningen en overige vorderingen en financiële verplichtingen.

Verstrekke leningen en overige vorderingen

Verstrekke leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindingsverliezen.

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (gekochte rechten). Deze worden door de stichting gescheiden van het basiscontract en apart verantwoord indien:

- de economische kenmerken en risico's van het basiscontract en het daarin besloten derivaat niet nauw verwant zijn;
 - een apart instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat aan de definitie van een derivaat zou voldoen; en
 - het gecombineerde instrument niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.
- In contracten besloten afgeleide instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract omdat niet aan de hiervoor genoemde voorwaarden is voldaan, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de

direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde, verminderd met lineaire afschrijvingen en eventuele duurzame waardeverminderingen. De geactiveerde immateriële activa worden na ingebruikneming in vijf jaar volgens het lineaire systeem afgeschreven. Op activa in ontwikkeling wordt niet afgeschreven.

Uitgaven voor zelfontwikkelde software worden geactiveerd voor zover deze betrekking hebben op commercieel haalbaar geachte en technisch uitvoerbare activiteiten. Van deze activiteiten moet voldoende waarschijnlijk zijn dat deze investeringen zullen leiden tot toekomstige economische voordelen. De uitgaven verantwoord onder de zelfontwikkelde software omvatten voornamelijk de externe kosten voor het zelf laten ontwikkelen van software, ingekochte (maat)software, het testen en de hieraan direct toe te rekenen uitgaven. De overige kosten voor zelfontwikkelde software worden direct ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarin deze zijn gemaakt. Voor het nog niet afgeschreven deel van de geactiveerde zelfontwikkelde software wordt een wettelijke reserve gevormd.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde, verminderd met lineaire afschrijvingen en duurzame waardeverminderingen. Alleen de direct aan deze materiële vaste activa toe te rekenen externe uitgaven worden geactiveerd. De geactiveerde hardware wordt na ingebruikneming in vijf jaar, volgens het lineaire systeem afgeschreven. De overige materiële vaste activa

worden na ingebruikneming in drie of vijf jaar, afhankelijk van de verwachte technische levensduur, volgens het lineaire systeem afgeschreven.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere realiseerbare waarde. Indien sprake is van een stellig voornemen tot afstoting, vindt waardering plaats tegen de eventuele lagere verwachte verkoopwaarde. Op basis van artikel 407 BW2 wordt de deelneming niet geconsolideerd in overeenstemming met artikel 7, lid 2 BW2. De leningen aan niet-geconsolideerde deelnemingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindingsverliezen. De grondslagen voor de overige financiële vaste activa zijn opgenomen onder het hoofd Financiële instrumenten.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor financiële, materiële en immateriële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Een actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor

een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. De beoordeling van de duurzame waardevermindering vindt plaats door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de hoogte van de directe opbrengstwaarde en de toekomstige nettokasstromen, die het actief naar verwachting zal genereren. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroom genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief (of kasstroom genererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen en effecten zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Overige effecten

De opgenomen onderhandse leningen (beursgenoteerd en niet-beursgenoteerd) die niet behoren tot een handelsportefeuille en die worden aangehouden tot het einde van de looptijd, zijn verantwoord onder de overige effecten. De grondslagen voor de waardering

van de overige effecten zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Liquide middelen

De liquide middelen betreffen kas- en bankgelden en deposito's welke zijn opgenomen tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op balansdatum aanwezig zijn en waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten en een uitstroom van middelen waarschijnlijk is. Voorzieningen zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

Schattingswijziging egalisatievoorziening uit te keren prijzen
Sinds 2014 wordt gebruikgemaakt van een statistisch model voor het vaststellen van de risico's gerelateerd aan het vallen van de Jackpot, het Miljoenenspel en XL boven het statistisch gemiddelde. De criteria die in 2014 ten grondslag lagen aan het statistisch model, betroffen een betrouwbaarheidsinterval van 95% gemeten over een tijdsinterval van drie jaar en het separaat berekenen van de risico's van het vallen van Jackpot, Miljoenenspel en XL. Op basis van evaluatie in 2015 zijn de eerdere inschattingen in 2014 te conservatief gebleken en bijgesteld. De criteria voor 2015 zijn een betrouwbaarheidsinterval van 90%, gemeten over een tijdsinterval van drie jaar en het berekenen van de risico's van het vallen van Jackpot, Miljoenenspel en XL in samenhang met elkaar.

De bovenstaande schattingswijziging heeft een vrijval uit de voorziening ten bedrage van 4,2 miljoen euro tot gevolg.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Pensioenen

De huidige pensioenregeling van de Nederlandse Staatsloterij is een direct verzekerde, collectieve pensioenregeling voor ouderdoms-, partner- en wezenpensioen. Het is een defined benefit-regeling (garantieregeling) waarbij de pensioenregeling geheel is herverzekerd en onvoorwaardelijke indexeringen direct worden gefinancierd middels koopsommen. De uit te keren pensioenbedragen zijn op individueel niveau vastgesteld en niet afhankelijk van het beleggingsresultaat. De toeslag van de pensioenrechten op basis van middelloon, op te bouwen vanaf 1-1-2007 voor de deelnemers, vindt onvoorwaardelijk plaats op basis van de index algemene cao-lonen per maand van volwassen werknemers, inclusief bijzondere beloningen, zoals deze zijn gepubliceerd in het Statistisch Bulletin van Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) conform artikel 23 van de cao van de werkgever. De in de verslagperiode te verwerken pensioenlast is gelijk aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door de pensioenuitvoerder of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Resultaatverantwoording

Het bruto-omzetresultaat wordt bepaald als het verschil tussen de netto-inleggeden van de in het boekjaar

gehouden loterijen, onder aftrek van de nettoprijzen, de over de brutoprijzen geheven kansspelbelasting die, gezien het tijdstip van de tegenprestatie, aan het boekjaar zijn toe te rekenen. Netto-inleggelden worden gerealiseerd op moment van trekking.

Prijzen die één jaar na de trekking nog niet zijn opgehaald, vallen vrij ten gunste van de brutomarge onder de post niet-afgehaalde prijzen. Over deze prijzen hoeft geen kansspelbelasting te worden afgedragen.

De als incentive verstrekte gratis loten worden verantwoord als bruto-inleggelden en incentives.

In de statuten zijn bepalingen opgenomen betreffende de afdracht van de Nederlandse Staatsloterij aan het ministerie van Financiën. Het ministerie van Financiën kan besluiten tot additionele afdracht. Deze vindt dan plaats in het eerste kwartaal na jaareinde.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

Voor de beloningen met opbouw van rechten, sabbatical leave, winstdelingen en bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten

gevolge van winstdelingen en bonusbetalingen wordt verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen, worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid, wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (cao en individuele arbeidsovereenkomst). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voor arbeidsongeschiktheidsrisico's die zijn verzekerd, wordt een voorziening getroffen voor het in de toekomst te betalen deel van de verzekeringspremie, dat rechtstreeks toe te rekenen is aan het individuele schadeverleden van de vennootschap. Indien geen betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de

omvang van het in de toekomst te betalen deel van de verzekeringspremie's dat rechtstreeks is toe te rekenen aan het individuele schadeverleden van de rechtspersoon, wordt geen voorziening opgenomen.

Ontslagvergoedingen

Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de onderneming zich aantoonbaar heeft verbonden tot beëindiging van het dienstverband van een of meer personeelsleden vóór de gebruikelijke pensioendatum of tot een uitkering ter stimulering van vrijwillig ontslag. De onderneming heeft zich aantoonbaar verbonden tot het doen van ontslaguitkeringen als formeel een gedetailleerd plan (of regeling) is opgesteld en intrekking daarvan door de vennootschap redelijkerwijs niet meer kan plaatsvinden. In het plan/de regeling zijn de betrokken locaties, alsmede de functie en het geschatte aantal van de werknemers die zullen worden ontslagen, de ontslaguitkering voor iedere functie(groep) en de periode die gemoed is met de uitvoering van het plan benoemd. Ten aanzien van de ontslaguitkeringen bij vrijwillig ontslag worden de verplichtingen en de last berekend op basis van het aantal personeelsleden dat naar verwachting op het aanbod zal ingaan.

De ontslaguitkeringen die over meer dan twaalf maanden na balansdatum betaalbaar worden gesteld, worden tegen contante waarde gewaardeerd. De disconteringsvoet betreft de marktrente (effectief rendement) van hoogwaardige ondernemingsobligaties op balansdatum.

Vennootschapsbelasting

De belastingen over de resultaten omvatten zowel de op korte termijn te betalen en te ontvangen belastingen als de latente belastingen, rekening houdend met fiscale faciliteiten en niet-aftrekbare kosten.

Voor zover fiscale waarderingen afwijken van de vermelde waarderingsgrondslagen en daaruit uitgestelde belastingverplichtingen voortvloeien, wordt voor deze verplichtingen een voorziening voor uitgestelde belastingvorderingen getroffen, berekend tegen het actuele belastingpercentage. Actieve latenties worden gewaardeerd indien in redelijkheid mag worden aangenomen dat realisatie te zijner tijd zal kunnen plaatsvinden. Uitgestelde belastingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en tegen het belastingtarief waartegen zij vermoedelijk worden geëffectueerd.

Kasstroomoverzichten

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de directe methode.

Gebruik van schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening heeft de directie bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal, tenzij anders vermeld.

Toelichting op de balans per 31 december 2015

(alle bedragen x € 1.000, tenzij anders vermeld)

Activa

1 - Immateriële vaste activa

Hieronder volgt het verloop van de immateriële vaste activa.

	ZELF- ONTWIKKELDE SOFTWARE	SOFTWARE IN ONTWIKKELING	TOTAAL IMMATERIËLE VASTE ACTIVA
Aanschafwaarde	4.991	876	5.867
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-2.005	-	-2.005
Stand per 1 januari 2015	2.986	876	3.862
Investeringsen		74	74
Afschrijvingen	-964	-	-964
Bijzondere waardevermindering	-50		-50
Desinvestering niet in gebruik genomen		-503	-503
Desinvestering aanschafwaarde	-51		
Desinvestering cum. afschrijving	51		
Saldo mutaties in boekwaarde	-1.014	-429	-1.443
Aanschafwaarde	4.940	447	5.438
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-2.968	-	-3.019
Stand per 31 december 2015	1.972	447	2.419

De immateriële vaste activa betreffen geactiveerde uitgaven inzake softwareproduct-ontwikkeling van de Nederlandse Staatsloterij. Over de software in ontwikkeling wordt nog niet afgeschreven. De software in ontwikkeling betreft ontwikkelingskosten voor online spelen, die pas in gebruik genomen kan worden zodra de wetgeving dat toestaat. De desinvestering betreft met name het Corporate Branding Portal Project dat niet doorgaat vanwege de aankomende fusie. De bijzondere waardevermindering betreft de Campaigne Management Tool die vervangen gaat worden.

2 - Materiële vaste activa

Hieronder volgt het verloop van de materiële vaste activa.

	HARDWARE AUTOMATISERING	MATERIËLE VASTE ACTIVA IN ONTWIKKELING	OVERIGE MATERIËLE VASTE ACTIVA	TOTAAL MATERIËLE VASTE ACTIVA
Aanschafwaarde	3.820	599	2.753	7.172
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-2.898	-	-2.355	-5.253
Stand 1 januari 2015	922	599	398	1.919
In gebruik genomen	379	-599	220	-
Investeringsen	-	-	-	-
Afschrijvingen	-356	-	-210	-566
Bijzondere waardevermindering	-345		-43	-388
Desinvestering aanschafwaarde	-229	-	-412	-641
Desinvestering cum. afschrijving	229	-	412	641
Saldo mutaties in boekwaarde	-322	-599	-33	-954
Aanschafwaarde	3.970	-	2.561	6.531
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-3.370	-	-2.196	-5.566
Stand per 31 december 2015	600	-	365	965

De materiële vaste activa betreffen voornamelijk investeringen in hardware ten behoeve van de continuïteit van de technische infrastructuur en kantoorautomatisering. De materiële vaste activa in gebruik genomen hebben met name betrekking op investeringen in hardware voor de visualisation tool en het datawarehouse. De bijzondere waardevermindering betreft de Campaigne Management Tool die vervangen gaat worden.

Financiële vaste activa

Hieronder volgt het verloop van de financiële vaste activa.

	DEELNEMINGEN	OVERIGE	TOTAAL FINANCIËLE VASTE ACTIVA
Stand per 1 januari 2015	1.134	502	1.636
Mutaties	-	-112	-112
Stand per 31 december 2015	1.134	390	1.524

3 - Deelnemingen

Amsterdam ArenA C.V. gevestigd te Amsterdam

Dit betreft een foundership in de commanditaire vennootschap van 11,1% ten bedrage van € 1,1 miljoen.

Amsterdam ArenA Ticketing B.V. gevestigd te Den Haag

De Nederlandse Staatsloterij is 100% aandeelhouder van deze vennootschap welke in 2015 geen activiteiten heeft ontplooid.

Het resultaat van deze vennootschap in 2015 is nihil (2014: nihil) en het eigen vermogen is € 18.065 (2014: € 18.065).

4 - Overige financiële vaste activa

Dit betreft een verstrekte lening aan Leaseplan Nederland in het kader van leasecontracten voor de aanschaf van auto's. De looptijd is gemiddeld iets minder dan drie jaar en er is geen rente in rekening gebracht.

5 - Debiteuren

Onder debiteuren zijn de vorderingen op de verkooppunten opgenomen. Deze hebben een looptijd korter dan een jaar. Onder de debiteuren is een voorziening voor oninbaarheid opgenomen van € 0,6 miljoen (2014: € 0,9 miljoen). In 2015 is voor € 0,2 miljoen (2014: € 0,3 miljoen) afgeschreven op oninbare debiteuren.

6 - Overlopende activa

Het betreft hier met name vooruitbetaalde kosten voor de loterijtrekkingen van 2016, waarborgsommen en nog te ontvangen depositorente. Deze hebben een looptijd korter dan een jaar, behalve de waarborgsommen (€ 0,2 miljoen) hetgeen een langlopende vordering is.

7 - Overige effecten

In deze post was in 2014 een Schuldschein begrepen van € 5,0 miljoen uitgegeven door de Bank of China Ltd. Deze is in 2015 verkocht voor de nominale waarde op basis van de contractuele optie die is geboden vanuit het contract met de Deutsche Bank.

8 - Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit kas- en bankgelden waarover de Nederlandse Staatsloterij vrij kan beschikken en welke direct opeisbaar zijn.

9 - Eigen vermogen

Hieronder volgt het verloop van het eigen vermogen.

	WETTELIJKE RESERVE	OVERIGE RESERVE	ONVERDEELD RESULTAAT	TOTAAL EIGEN VERMOGEN
Stand per 1 januari 2015	3.862	68.775	503	73.140
Resultaatbestemming 2014	-	503	-503	0
Mutatie wettelijke reserve uit hoofde van zelfontwikkelde software	-1.443	1.443	-	0
Resultaat 2015	-	-	8.668	8.668
Stand per 31 december 2015	2.419	70.721	8.668	81.808

Het eigen vermogen na resultaatverdeling bedraagt ultimo 2015 € 81,8 miljoen (2014: € 73,1 miljoen).

Wettelijke reserve

Voor de zelfontwikkelde software wordt een wettelijke reserve gevormd ter hoogte van de geactiveerde ontwikkelingskosten. Deze wettelijke reserve valt vrij via de afschrijvingen op deze geactiveerde ontwikkelingskosten. De wettelijke reserve wordt gevormd uit de overige reserve.

Onverdeeld resultaat

Het voorstel van de directie is om het gehele resultaat ná belastingen en ná afdracht (ad € 8,7 miljoen) toe te voegen aan de overige reserve en geen additionele afdracht te doen aan het ministerie van Financiën.

10 - Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen over 2015 is als volgt:

	LATENTE BELASTING- VERPLICHTINGEN	UIT TE KEREN PRIJZEN	OVERIGE VOORZIENINGEN	TOTAAL VOORZIENINGEN
Stand per 1 januari 2015	824	7.880	-	8.704
Dotaties	-	4.462	475	4.937
Vrijval	-354	-7.215	-	-7.569
Stand per 31 december 2015	470	5.127	475	6.072

Voorziening latente belastingverplichtingen

De voorziening voor latente belastingverplichtingen omvat het belastingeffect van de verschillen tussen commerciële en fiscale winstbepaling. De latenties met een resterende looptijd van één jaar en korter bedragen € 0,3 miljoen (2014: € 0,2 miljoen).

Egalisatievoorziening uit te keren prijzen

Onder deze post is de "egalisatievoorziening uit te keren prijzen" opgenomen van € 5,1 miljoen (inclusief kansspelbelasting) welke gebaseerd is op een statistisch model. De voorziening heeft betrekking op de Jackpot bij de reguliere Staatsloterijtrekkingen, de hoofdprijzen van het XL-spel en de miljoenenprijs van het Miljoenenspel. De vrijval van

de voorziening is gebaseerd op een schattingswijziging in 2015 welke is toegelicht onder de toelichting op de jaarrekening 2015. De criteria voor de dotatie aan de voorziening zijn gebaseerd op een betrouwbaarheidsinterval van 90% gemeten over een tijdsinterval van drie jaar en het berekenen van de risico's van het vallen van Jackpot, Miljoenenspel en XL in samenhang met elkaar. De onttrekking uit de reserve is gebaseerd op het verschil tussen het daadwerkelijk gevallen prijzengeld en het statistisch gemiddelde.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen bestaan uit een voorziening van € 0,4 miljoen (2014: nihil) voor het terugbrengen naar de originele staat van het pand Paleisstraat alsmede een voorziening van € 0,1 miljoen (2014: nihil) voor jubileumuitkeringen.

11 - Nog uit te keren prijzen

Onder deze post zijn opgenomen alle nog niet afgehaalde prijzen, exclusief kansspelbelasting, van alle loterijen (trekkingen) die in 2015 zijn gehouden. De reservering voor nog uit te keren prijzen bedraagt € 84,1 miljoen (2014: € 106,5 miljoen). De reservering is lager ten opzichte van 2014 doordat eind 2014 een reservering van € 25,1 miljoen was opgenomen voor de Jackpot. Doordat de Jackpot op 10 december 2015 is gevallen, is per eind 2015 geen reservering voor de Jackpot opgenomen.

12 - Belastingen en sociale premies

Hieronder volgt de specificatie van deze post.

	2015	2014
Loonbelasting	833	13
Kansspelbelasting	21.797	31.923
Totaal	22.630	31.936

13 - Overige schulden

Dit betreft met name de opgenomen verplichtingen voor de in het boekjaar geleverde, maar nog niet betaalde goederen en diensten.

14 - Rekening-courant ministerie van Financiën

Hierna volgt het verloop van de rekening-courant met het ministerie van Financiën.

Stand per 1 januari 2015	6.414
Voor- en slotafdracht 2015 (15% van € 691,9 mln)	103.781
Verrekening vennootschapsbelasting	-28.378
Voorafdracht 2015	-101.935
Verrekening voorlopige aanslag vennootschapsbelasting	33.649
Verrekening stand per 1 januari 2015	-6.414
Afgedragen in 2015	-74.700
Stand per 31 december 2015	7.117

15 - Vooruitontvangen inleggelden

De post "vooruitontvangen inleggelden" betreft de reeds ontvangen inleggelden van loterijen die in het volgende boekjaar (2016) zullen plaatsvinden.

Financiële instrumenten

Algemeen

De Nederlandse Staatsloterij maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de stichting blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

Kredietrisico

De stichting loopt kredietrisico over leningen en vorderingen opgenomen onder financiële vaste activa, overige en handelsvorderingen, overige effecten en liquide middelen. De blootstelling aan kredietrisico van de stichting wordt hoofdzakelijk bepaald door de individuele kenmerken van de afzonderlijke verkooppunten, opgenomen onder de post debiteuren. Daarnaast houdt het management ook rekening met de demografische

aspecten van de verkooppunten, aangezien dit met name in de huidige verslechterende economische omstandigheden van invloed is op het kredietrisico. De vorderingen uit hoofde van debiteuren zijn voor € 19,5 miljoen, circa 24 procent van het totaal (versus 22 procent en € 15,2 miljoen in 2014) geconcentreerd bij de top 10-verkooppunten, inclusief ketens. Geografisch is daarentegen geen sprake van een concentratie van kredietrisico.

Als onderdeel van het door de directie geformuleerde kredietbeleid wordt ieder nieuw verkooppunt afzonderlijk op kredietwaardigheid beoordeeld voordat een distributieovereenkomst wordt aangeboden. In die beoordeling wordt een externe kredietbeoordeling meegenomen.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico van de Nederlandse Staatsloterij is zeer beperkt door haar financieringsstructuur. De Nederlandse Staatsloterij heeft een lening verstrekt in het kader van leasecontracten voor de aanschaf van auto's. De looptijd is gemiddeld iets minder dan drie jaar en er is geen rente in rekening gebracht.

Liquiditeitsrisico

De onderneming bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het management ziet erop toe dat voor de onderneming steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Mitigerende maatregelen

De onderneming ziet erop toe dat er voldoende opvraagbare tegoeden zijn om dagelijks de verwachte operationele kosten te dekken, inclusief het voldoen aan de financiële verplichtingen. Hierin is geen rekening gehouden met het eventuele effect van extreme omstandigheden die redelijkerwijs niet kunnen worden voorspeld, zoals natuurrampen.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder kortlopende vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Er is een langlopende overeenkomst afgesloten met Intralot Nederland B.V. Deze organisatie draagt zorg voor de ontwikkeling, de implementatie en het beheer van het loterijstelsel. Op 19 april 2010 is het stelsel van Intralot in gebruik genomen. Op jaarbasis brengt Intralot voor deze dienstverlening circa € 6,5 miljoen in rekening. Met Arvato is een contract afgesloten voor onder andere printmanagement, logistiek en postbezorging. Dit contract kent een vergoeding op jaarbasis van circa € 6,0 miljoen. Het huurcontract voor het kantoorpand bedraagt circa € 1,1 miljoen per jaar en loopt af per 31-12-2016. Webhelp Nederland verzorgt in opdracht van de Nederlandse Staatsloterij het eerstelijnsklantencontact tegen een jaarlijkse vergoeding van circa € 6,0 miljoen. Met de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond is een langlopend sponsorcontract afgesloten (circa € 2,1 miljoen per jaar).

(Bedragen x € 1 miljoen)	Tot 1 jaar	2 - 5 jaar	Meer dan 5 jaar
Intralot	6,5	21,0	-
Arvato	6,0	-	-
CBRE	1,1	-	-
Webhelp	6,0	-	-
KNVB	2,1	3,2	-
	21,7	24,2	-

De uit deze overeenkomsten voortvloeiende financiële verplichtingen zijn geschat, aangezien de omvang afhankelijk is van variabele factoren (bijvoorbeeld omzet, volume en aantal verkooppunten).

Claims inzake misleidende mededelingen Nederlandse Staatsloterij

De Nederlandse Staatsloterij is sinds 2008 verwickeld in een gerechtelijke procedure met Stichting Loterijverlies.nl. Deze stichting verweet de Nederlandse Staatsloterij onder meer dat zij in de periode 2000 t/m 2008 misleidende mededelingen heeft gedaan.

De procedure betrof een collectieve actie als bedoeld in artikel 3:305a BW. Stichting Loterijverlies.nl heeft naar eigen zeggen een achterban van ongeveer 190.000 personen. De vorderingen van Stichting Loterijverlies.nl hebben ertoe gestrekt (onder meer) een aantal verklaringen voor recht te verkrijgen, waaronder dat SENS misleidende mededelingen heeft gedaan. In de procedure op grond van artikel 3:305a BW is geen schadevergoeding gevorderd. Dit is ook niet mogelijk bij een collectieve actie. De vorderingen van Stichting Loterijverlies.nl zijn bij vonnis van de Rechtbank Den Haag van 31 maart 2010 integraal afgewezen. Stichting Loterijverlies.nl is tegen dit vonnis in hoger beroep gegaan. Bij arrest van 28 mei 2013 heeft het Gerechtshof Den Haag een van de vorderingen alsnog toegewezen en voor recht verklaard dat de Nederlandse Staatsloterij in de periode 2000 t/m 2007 (en eenmaal in 2008) misleidende mededelingen heeft gedaan over het wel of niet gegarandeerd zijn van de prijzen, de winkansen en het aantal gewonnen prijzen. Daarnaast is de Nederlandse Staatsloterij veroordeeld om aan Stichting Loterijverlies.nl de (buitengerechtelijke) kosten te voldoen, waartoe de zaak is verwezen naar een schadestaatprocedure ter begroting van die (buitengerechtelijke) kosten. Tot op heden heeft Stichting Loterijverlies.nl deze (schadestaat)procedure niet aangevraagd.

De Nederlandse Staatsloterij heeft cassatieberoep ingesteld tegen het arrest van het Hof. Stichting Loterijverlies.nl heeft incidenteel cassatieberoep ingesteld. De Hoge Raad heeft bij arrest van 30 januari 2015 zowel het door de Nederlandse Staatsloterij ingestelde principale cassatieberoep als het door Stichting Loterijverlies.nl ingestelde incidentele cassatieberoep verworpen. Daarmee is in rechte onherroepelijk vast komen te staan dat de Nederlandse Staatsloterij in de relevante periode een aantal misleidende mededelingen heeft gedaan.

De Hoge Raad, noch het Hof heeft in de arresten van respectievelijk 28 mei 2013 en 30 januari 2015 een oordeel gegeven over de vraag of de Nederlandse Staatsloterij schadeplichtig is als gevolg van de vastgestelde misleiding. Stichting Loterijverlies.nl heeft in november 2015 (onder andere) de Nederlandse Staatsloterij namens haar achterban aansprakelijk gesteld voor een bedrag van € 377 miljoen. Stichting Loterijverlies.nl neemt daarbij tot uitgangspunt dat haar achterban recht heeft op een vergoeding die gelijk is aan de nominale waarde van de in de relevante periode gekochte loten. De Nederlandse Staatsloterij betwist dit en heeft diverse verweren tot haar beschikking om zowel het bestaan als de hoogte van de schade te betwisten.

De Nederlandse Staatsloterij kan aldus op dit moment geen betrouwbare inschatting maken of zij op termijn veroordeeld zou kunnen worden tot het betalen van een (schade)vergoeding en zo ja, wat de hoogte van een eventuele (schade)vergoeding zou kunnen zijn. Derhalve is hiervoor geen voorziening per 31 december 2015 opgenomen.

Ten aanzien van de (buitengerechterlijke) kosten heeft Stichting Loterijverlies.nl in januari/februari 2016 een kortgeding aanhangig gemaakt ter verkrijging van (onder meer) een voorschot op de (buitengerechterlijke) kosten. Bij vonnis van de Rechtbank Den Haag van 3 februari 2016 zijn alle vorderingen van Stichting Loterijverlies.nl, waaronder het voorschot, afgewezen. Het is onbekend of Stichting Loterijverlies.nl in hoger beroep zal gaan van dit vonnis.

Stichting Staatsloterij schadeclaim

In najaar 2015 is de Nederlandse Staatsloterij benaderd door een Stichting Staatsloterij schadeclaim. In februari 2016 is over een overlegprotocol onderhandeld, op basis waarvan gesprekken tussen deze Stichting en de Nederlandse Staatsloterij zullen gaan plaatsvinden met als doel te onderzoeken of er uitgangspunten kunnen worden gevonden voor een regeling die recht doet aan de wederzijdse posities.

Individuele claimanten

Er zijn circa 120 consumenten die zich, al dan niet bijgestaan door verschillende rechtsbijstandverzekeraars, hebben gemeld bij de Nederlandse Staatsloterij met uiteenlopende vorderingen die uitgaan van een vergoeding gelijk aan de nominale waarde van de destijds gekochte loten (in totaal een bedrag van circa € 118.000,-). Zeer recent heeft één claimant een dagvaarding uitgebracht. Die procedure gaat in 2016 lopen. Voor het overige zijn er geen procedures tegen de Nederlandse Staatsloterij aanhangig.

Fusietraject Nederlandse Staatsloterij en De Lotto

De beoogde fusiedatum in het tweede kwartaal 2015 is in het verslagjaar niet gehaald. De voorbereiding van de fusie vroeg meer tijd dan voorzien, mede vanwege het nadere onderzoek van de ACM inzake de gevolgen voor de mededinging en de parlementaire besluitvorming over de oprichting van de nieuwe fusie-entiteit. Op 7 december van het verslagjaar besloot ACM goedkeuring te verlenen aan de fusiepartijen voor de voorgenomen fusie. De parlementaire besluitvorming kon in 2015 nog niet worden

afgerond. De uitgangspunten van de voorgenomen fusie zijn in het verslagjaar waar nodig herijkt en in de businesscase bijgesteld. De integratievoorbereidingen zijn op afdelingsniveau getroffen. De fusiepartijen hebben in het laatste kwartaal van 2015 nog een laatste due diligence-onderzoek gedaan, hetgeen geen aanleiding heeft gegeven verdere aanpassingen in de gemaakte afspraken te doen. Het gegeven dat de fusievoorbereidingen langer duren dan eerder werd voorzien, betekent wel dat de te verwachten synergie-effecten van de fusie later of in mindere mate kunnen worden gerealiseerd.

De fusie zal naar verwachting in het voorjaar van 2016 worden afgerond.

Toelichting op de winst-en-verliesrekening 2015

16 - Netto-inleggeden

De netto-inleggeden zijn in 2015 met € 46,0 miljoen gedaald ten opzichte van de netto-inleggeden van 2014. De omzet is gerealiseerd door netto-inleggeden van het product Staatsloterij inclusief events (Koningsdagtrekking, 1 juli- en 1 oktobertrekking) ad € 524,3 miljoen (2014: € 578,6 miljoen), het product Oudejaarsloterij ad € 136,8 miljoen (2014: € 120,1 miljoen) en het product Miljoenenspel ad € 30,8 miljoen (2014: € 39,1). Deze omzet wordt via drie distributiekanaalen gegenereerd. Het belangrijkste distributiekanaal is de verkoop via circa 4500 verkooppunten. Al deze verkooppunten zijn in Nederland gevestigd en hebben in 2015 een omzet gerealiseerd van € 327,6 miljoen (2014: € 355,1 miljoen). De omzet van abonnementsspeler is € 323,8 miljoen in 2015 (2014: € 347,7 miljoen). Via de websites, eenmalige aanschaf van loten, werd voor € 40,5 miljoen aan omzet gegenereerd in 2015 (2014: € 35,0 miljoen). Voor deze beide laatste kanalen moet de speler de beschikking hebben over een Nederlandse bankrekening.

17 - Nettoprijzen en kansspelbelasting

Aan nettoprijzen en kansspelbelasting is over 2015 € 472,7 miljoen verantwoord (2014: € 511,5 miljoen). Een daling van € 39,1 miljoen. Het uitkeringspercentage (de, in de winst- en-verliesrekening verantwoorde, nettoprijzen plus kansspelbelasting, gerelateerd aan de netto-inleggeden) is met 68,3 licht gedaald ten opzichte van 2014: 69,3.

18 - Niet-afgehaalde prijzen

De post "niet-afgehaalde prijzen" betreft de verjaring van prijsloten van, in 2014, georganiseerde loterijen. Deze post is in 2015 (€ 5,8 miljoen) nagenoeg gelijk gebleven aan 2014.

19 - Bruto-omzet resultaat

De brutomarge (netto-inleggelden, verminderd met nettoprijzen en kansspelbelasting, en vermeerderd met niet-afgehaalde prijzen) is gedaald in 2015 met € 6,8 miljoen naar € 225,4 miljoen. Met name de daling van de omzet en een lichte daling van het uitkeringspercentage zorgen per saldo voor een lagere brutomarge.

20 - Verkoopkosten

In de post verkoopkosten zijn de betaalde provisie aan verkooppunten, kosten van media-uitingen, direct marketing, promotiekosten, klantenservice, sponsoring, events en overige marketing- en verkoopkosten opgenomen. De provisiekosten zijn gedaald door de lagere omzet, behaald door verkopen bij verkooppunten. De verkooppunten ontvangen provisie voor deze verkopen. De marketingkosten zijn met € 10,0 miljoen afgenomen door een meer efficiënte marketingstrategie.

21 - Verwerkingskosten

In deze post zijn de kosten van het betalingsverkeer, het lotpapier, de dataverwerking, lotnummercorrespondentie ten behoeve van de girale omzet en de beheersvergoeding voor het loterijstelsel opgenomen. Tevens is de afdracht aan de Kansspelautoriteit voor een bedrag van € 1,3 miljoen (2014: € 1,5 miljoen) hierin opgenomen.

Algemene beheerskosten

In de algemene beheerskosten zijn onder andere de kosten van automatisering, afschrijvingen, personeel, inhuur en projecten opgenomen.

22 - Automatiseringskosten

De automatiseringskosten zijn met € 0,9 miljoen gestegen in 2015 naar € 6,0 miljoen. Waarbij de stijging met name te verklaren is door de desinvestering van Corporate Branding Portal van € 0,5 miljoen en bijzondere waardevermindering van de Campaign Management Tool van € 0,4 miljoen.

23 - Personeelskosten

Ultimo 2015 waren er 132 medewerkers in dienst bij de Nederlandse Staatsloterij (2014: 147). De personeelsomvang ultimo 2015 is als volgt onder te verdelen naar de verschillende personeelssectoren.

Aantal medewerkers ultimo

	2015	2014
Marketing & Sales	46	52
Operatie	52	55
Financiën	16	17
Staf	18	23
Totaal	132	147

De personeelskosten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2015	2014
Aantal fte's	128	143
Salarissen	8.969	9.088
Sociale lasten	1.232	1.336
Pensioenlasten	1.081	1.292
Overige	1.387	2.313
Subtotaal	12.669	14.029
Inhuur	3.919	2.001
Totaal	16.588	16.030
Gealloceerd aan projecten (<i>overige algemene beheerskosten</i>)	-491	-567
Totaal	16.097	15.463

De daling van de salarissen wordt voornamelijk veroorzaakt door de afname van het aantal fte's. De stijging van de kosten voor inhuur wordt voornamelijk veroorzaakt door de verschuiving van vaste medewerkers naar inhuur.

24 - Overige algemene beheerskosten

Deze kosten zijn € 2,8 miljoen hoger dan in 2014. Deze stijging in 2015 wordt veroorzaakt door met name de aankomende fusie en gemaakte juridische kosten vanwege Stichting Loterijverlies.nl waardoor de projectkosten met € 0,9 miljoen en overhead- en advieskosten met € 1,9 miljoen zijn gestegen.

25 - Financiële baten

In deze post zijn de rentebaten opgenomen, voortvloeiend uit de beschikbare en uitgezette liquide middelen en overige effecten. Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

26 - Venootschapsbelasting

Het gewogen gemiddelde belastingtarief bedraagt 25% (2014: 25%). De belastinglast in de winst-en-verliesrekening over 2015 bedraagt € 28,0 miljoen.

De belangrijkste componenten van de belastinglast zijn:

	2015	2014
Belastinglast huidig boekjaar	28.378	27.585
Voorziening belastinglatentie	-354	155
Totaal	28.024	27.740

27 - Voor- en slotafdracht aan het ministerie van Financiën

De voor- en slotafdracht is de met het ministerie van Financiën overeengekomen afdracht over het boekjaar.

28 - Honorarium van de accountant

Honorarium uitgesplitst naar categorieën dienstverlening

	2015	2014
Controle jaarrekening	114	104
Overige assurance	104	55
Belastingdienstverlening	3	10
Overige dienstverlening	198	191
Totaal	419	360

29 - Bezoldiging bestuurder en commissarissen

Bezoldiging bestuurder

In 2009 is het beloningsbeleid voor staatsdeelnemingen gewijzigd. Daaruit zijn aanpassingen voor het beloningsbeleid voortgekomen die van toepassing zijn op de algemeen directeur die per 1 februari 2011 is benoemd. Het beloningsplafond (salaris) van de huidige algemeen directeur is vastgesteld door het ministerie van Financiën op € 200.000 (peildatum 2008). Geïndexeerd naar peildatum 2015 bedraagt het beloningsplafond inclusief variabele beloning € 219.394. Deze indexatie heeft plaatsgevonden op basis van de cao van de Nederlandse Staatsloterij.

Binnen de arbeidsovereenkomst van de huidige algemeen directeur is sprake van een vaste en een variabele beloning. Het vaste salaris, inclusief sociale lasten en vakantiebijslag, bedroeg in 2015 € 200.000. Het variabele deel bedraagt jaarlijks maximaal één maandsalaris en is afhankelijk van het behalen van jaarlijks vooraf vastgestelde resultaatafspraken. Aan alle doelstellingen is voldaan. De raad van commissarissen heeft aan hem op basis van de overeengekomen en behaalde afspraken de maximale variabele beloning toegekend van 8,3%. De pensioenregeling van de algemeen directeur is een toegezegde bijdrageregeling die over 2015 € 49.215 bedroeg.

(Alle bedragen x € 1.000)

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Salaris en vakantietoeslag	200	197
Variabele beloning huidig verslagjaar	16	16
Totaal inkomen	216	213
Pensioen en sociale lasten	56	70
Kosten ten laste van werkgever	272	283

Voor nevenfuncties die door de statutair bestuurder worden uitgeoefend, geldt een restrictief beleid conform de bepalingen van de Corporate Governance Code. Aanvaarding van nevenfuncties behoeft schriftelijke goedkeuring van de raad van commissarissen.

Bezoldiging commissarissen

De bezoldiging van de voorzitter van de raad van commissarissen bedraagt € 30.855 per jaar, aangevuld met een bruto-onkostenvergoeding van € 1.936 per jaar. De overige leden ontvangen een honorering pro-rato van € 20.570 per jaar. Alle leden van de raad hebben

tevens recht op een onkostenvergoeding van € 1.936 per jaar. Er zijn en worden geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt aan leden van de raad.

Onder de personeelskosten is begrepen de bezoldiging van de raad van commissarissen voor een bedrag van € 117.861 (2014 € 122.815).

Den Haag, 17 februari 2016

Directie

F. van Steenis
algemeen directeur en enig statutair bestuurder

Raad van commissarissen

drs. J.E. Lagerweij, voorzitter
mr. W.F.C. Stevens
E. van Lambaart
drs. J.A. Kamps

7 OVERIGE GEGEVENS

Statutaire bepalingen inzake de afdrachtplicht aan de Staat der Nederlanden en de resultaatbestemming

Omtrent de afdrachtplicht aan de Staat is in artikel 13 lid 2 vastgesteld: "Aan de Staat der Nederlanden (de Staat) wordt jaarlijks afgedragen het afdrachtpcentage over de gerealiseerde omzet van de Staatsloterij, na aftrek van de over het boekjaar te betalen vennootschapsbelasting (de afdracht)." In artikel 13 lid 3 is opgenomen op welke wijze een eventueel hoger resultaat wordt verwerkt: "De minister van Financiën bepaalt jaarlijks, bij vaststelling van de jaarrekening, welk deel van het restresultaat, zijnde de omzet van de Staatsloterij verminderd met de prijzen, de kosten, de vennootschapsbelasting en de afdracht, aan het eigen vermogen van de stichting wordt toegevoegd en welk deel additioneel wordt afgedragen aan de Staat."

In artikel 2 lid 2 is ten aanzien van de overige activiteiten vastgesteld: "Onverminderd wettelijke bepalingen inzake de netto-opbrengsten uit de Staatsloterij wordt een door de minister van Financiën te bepalen deel van het anders dan uit de organisatie van de Staatsloterij verkregen positieve bedrijfsresultaat na aftrek van belastingen aan de Staat der Nederlanden afgedragen."

Resultaatbestemming

Het voorstel van de directie is om, van het resultaat ná belastingen en ná afdracht ad € 8,7 miljoen toe te voegen aan de overige reserves en geen additionele afdracht aan het ministerie van Financiën te doen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Hierbij verwijzen wij naar de toelichting in de jaarrekening inzake Stichting Loterijverlies.nl en het fusietraject Nederlandse Staatsloterij en De Lotto.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van commissarissen en de directie van Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening over 2015 van Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij te Den Haag gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015, de winst-en-verliesrekening en het kasstroomoverzicht over 2015 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van de directie

De directie van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). De directie is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als zij noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het inrichten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door de directie van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij per 31 december 2015 en van het resultaat en kasstromen over 2015 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Den Haag, 17 februari 2016
KPMG Accountants N.V.
R.R.J. Smeets RA

Onafhankelijk Assurance-rapport

Aan: de lezers van het Jaarverslag 2015 van de Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij

De directie van de Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij (verder: de Nederlandse Staatsloterij) heeft ons verzocht zekerheid te verstrekken over de informatie in 'hoofdstuk 4 Prestatie over 2015' in het jaarverslag 2015 (verder: Hoofdstuk 4). De directie van de Nederlandse Staatsloterij is verantwoordelijk voor het opstellen van

Hoofdstuk 4, inclusief het bepalen van de te rapporteren materiële onderwerpen. Het is onze verantwoordelijkheid een assurance-rapport bij Hoofdstuk 4 te verstrekken gebaseerd op de hieronder omschreven werkzaamheden.

Reikwijdte van onze opdracht

Onze opdracht was gericht op het verschaffen van een beperkte mate van zekerheid of de informatie in Hoofdstuk 4 in alle van materieel belang zijnde aspecten, is weergegeven in overeenstemming met de verslaggevingscriteria zoals beschreven op pagina 63 t/m 68.

We verstrekken geen zekerheid bij de haalbaarheid van de doelstellingen, verwachtingen en ambities van de Nederlandse Staatsloterij. De werkzaamheden die worden verricht bij het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid zijn gericht op het vaststellen van de plausibiliteit van informatie en zijn geringer in diepgang dan de werkzaamheden die worden verricht bij het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid.

Verslaggevingscriteria en assurance-standaard

Voor het opstellen van Hoofdstuk 4 hanteert de Nederlandse Staatsloterij eigen verslaggevingscriteria zoals toegelicht in de Bijlage verslaggevingscriteria op pagina 63 t/m 68. De informatie in Hoofdstuk 4 moet worden beschouwd in samenhang met deze toelichting. Wij zijn van mening dat de verslaggevingscriteria toepasbaar zijn binnen de context van onze assurance-opdracht.

We hebben onze opdracht uitgevoerd in overeenstemming met de Nederlandse Standaard 3810N "Assurance-opdrachten inzake maatschappelijke verslagen". Op basis van deze standaard is het onder andere vereist dat de leden van het assurance-team over de specifieke kennis, vaardigheden en vaktechnische bekwaamheden

beschikken die nodig zijn om assurance te kunnen verstrekken over duurzaamheidsinformatie alsmede dat die leden voldoen aan de vereisten van de Ethische Code voor Professionele Accountants van International Federation of Accountants, inclusief onafhankelijkheid.

Uitgevoerd werk

Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Het uitvoeren van een risico-analyse, waaronder een media-analyse, ter verdieping van ons inzicht in de relevante duurzaamheid onderwerpen voor de Nederlandse Staatsloterij gedurende de rapportageperiode;
- Het beoordelen van de resultaten van de materialiteitsanalyse;
- Het evalueren van de geschiktheid van de eigen verslaggevingscriteria;
- Het afnemen van interviews met relevante medewerkers verantwoordelijk voor het aanleveren van informatie voor Hoofdstuk 4;
- Het evalueren van de opzet en implementatie van de systemen en processen voor informatieverzameling en -verwerking voor de informatie in Hoofdstuk 4;
- Het evalueren van interne en externe documentatie, op basis van deelwaarnemingen, om vast te stellen of de informatie in Hoofdstuk 4 voldoende is onderbouwd.
- Tevens stellen we, voor zover mogelijk, vast dat de duurzaamheidsinformatie in de overige delen van het jaarverslag 2015 verenigbaar is met de informatie in Hoofdstuk 4.

Tijdens ons onderzoek hebben wij de noodzakelijke wijzigingen in Hoofdstuk 4 besproken met de Nederlandse Staatsloterij en hebben wij vastgesteld dat deze wijzigingen adequaat zijn verwerkt in de definitieve versie van Hoofdstuk 4.

Conclusie

Uit onze werkzaamheden is niet gebleken dat de informatie weergegeven in Hoofdstuk 4 in alle van materieel belang zijnde aspecten, niet is weergegeven in overeenstemming met de verslaggevingscriteria. We rapporteren tevens, voor zover wij dat kunnen beoordelen, dat de duurzaamheidsinformatie in de overige delen van het jaarverslag verenigbaar is met de informatie in Hoofdstuk 4.

Den Haag, 17 februari 2016
KPMG Accountants N.V.

R.R.J. Smeets RA

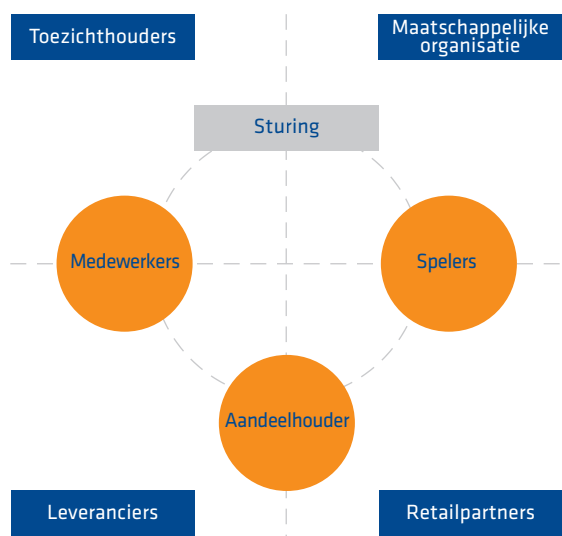
Nederlands kampioenschap
waterfietsen bij SAIL

8 BIJLAGE

Verslaggevingscriteria

Over dit verslag

In dit verslag legt de Nederlandse Staatsloterij verantwoording af over haar activiteiten in 2015. Transparantie en een open dialoog met stakeholders over zaken die impact hebben op haar kansspelen, haar klanten en de samenleving zijn hierbij de uitgangspunten.

Het stakeholdersmodel van de Staatsloterij kent diverse stakeholdersgroepen:

- key stakeholders: klanten, medewerkers en (pseudo)aandeelhouder;
- overige stakeholders zoals: toezichhouders, leveranciers, retailpartners en maatschappelijke organisaties.

Contactmomenten

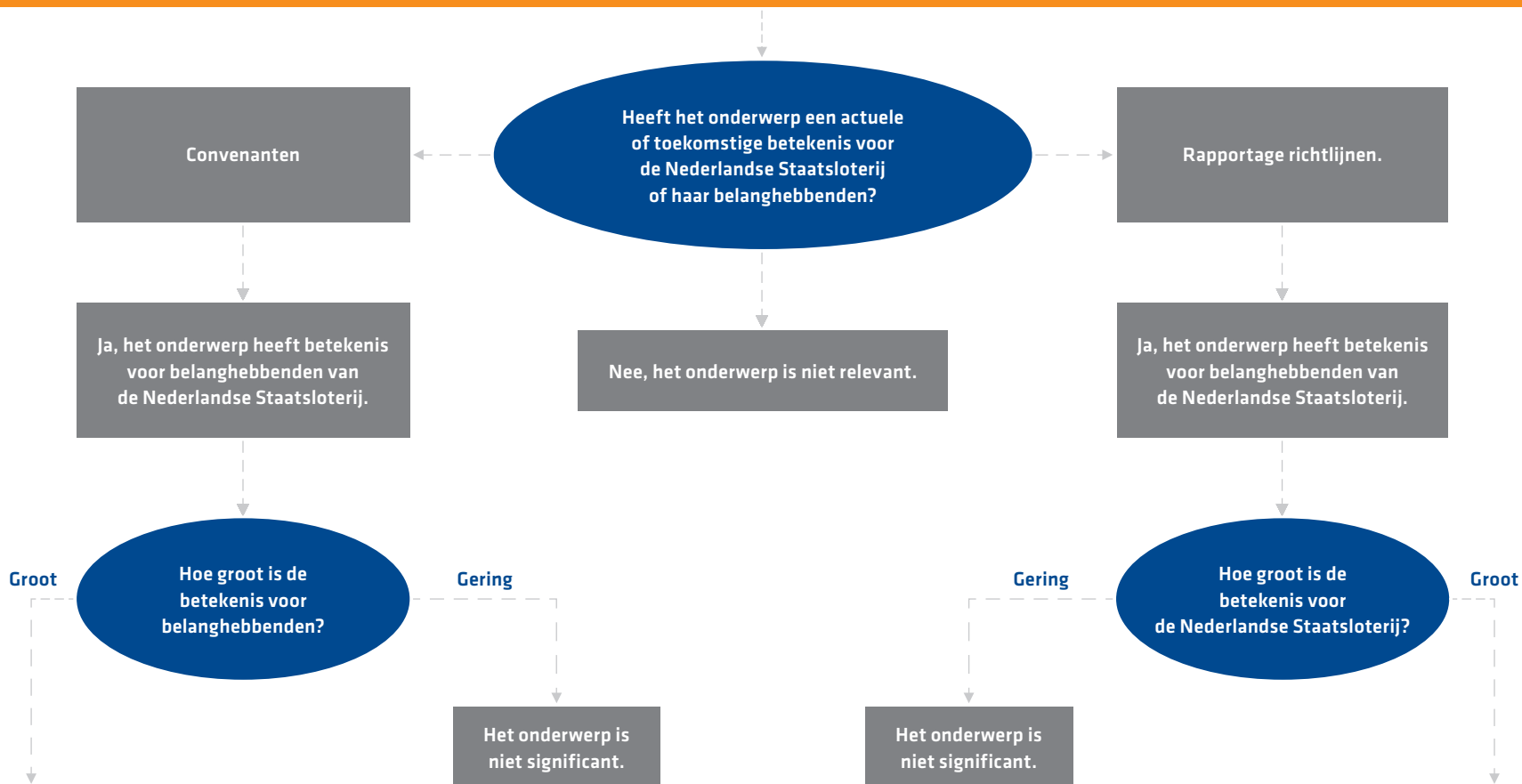
Met de stakeholders voert de Nederlandse Staatsloterij dialogen op een ad-hoc en een gestructureerde basis. Met het ministerie van Financiën en het ministerie van Veiligheid & Justitie vindt periodiek overleg plaats over relevante beleidsontwikkelingen. De Nederlandse

Staatsloterij heeft verder regelmatig contact met de woordvoerders van de politieke partijen in de Tweede en Eerste Kamer. Met deze (pseudo)aandeelhouders en toezichhouders is het doel steeds gericht op het behouden, en waar mogelijk uitbouwen van de speelruimte van de organisatie.

Interactie met de stakeholders

Stakeholder	Aard dialoog	Inhoud dialoog	Effecten dialoog op beleid Nederlandse Staatsloterij
Spelers	Informerend (o.a. klantcontact, Webpanel, Klantonderzoek, NPS)	Afhandeling klacht en vraag, klanttevredenheid	Dienstverlening, Imago, Maatschappelijke positionering Staatsloterij
Ministerie van Financiën	Intensieve betrokkenheid	Prestaties van de Nederlandse Staatsloterij, rendementseis, remuneratie, politieke agenda integriteit & privacy	Vaststelling financieel beleid en beloning directie Afdracht
Medewerkers	Informerend met daarbij intensieve betrokkenheid	Werknemerswelzijn, maatschappelijke betrokkenheid	Duurzaam personeelsbeleid Ontwikkeling medewerkers
Ministerie van Veiligheid & Justitie	Intensieve betrokkenheid	Ontwikkeling en inrichting van het kansspelbeleid	Staatsloterij houdt zich aan alle relevante wet- en regelgeving
Kansspelautoriteit	Intensieve betrokkenheid	Vergunningen, prestaties van de Nederlandse Staatsloterij, verantwoord spelen integriteit & privacy	Staatsloterij houdt zich aan alle relevante wet- en regelgeving. Staatsloterij acteert binnen de de kaders van vergunningen
Webhulp	Intensieve samenwerking Monitor (o.a. klantenpanel)	Afhandeling vragen en klachten, bijdragen aan klanttevredenheid	Klantbeleving ten behoeve van verbeteren van producten en diensten
Intralot (dienstverlener)	Intensieve samenwerking	Prestaties loterijstelsel, beschikbaarheid infrastructuur	Optimalisatie van processen en diensten
Verkoopketen(s)	Informerend, maar op diverse dossiers met intensieve betrokkenheid	Marketing- en reclame-uitingen Omgaan met klachten en geschillen Ketenafspraken	Trainingen met verkooppunten Duurzaam en verantwoord verkoopbeleid (verantwoord spelen)

Prestaties van de Nederlandse Staatsloterij.

Het onderwerp is relevant en significant en wordt toegelicht in het jaarverslag van de Nederlandse Staatsloterij.

Stakeholdersinformatie en het jaarverslag

In 2015 zijn met stakeholders verschillende rondetafelgesprekken gevoerd over de manier waarop de Nederlandse Staatsloterij haar (maatschappelijke) rol en activiteiten invult. Tevens kwamen er suggesties voor verdere invulling van het jaarverslag, die grotendeels in dit verslag zijn verwerkt. Bijvoorbeeld de ontwikkelingen over het fusietraject met De Lotto, Stichting Loterijverlies en de maatschappelijke positionering. Maatschappelijke trends en stakeholdersdialogen liggen aan de basis van de belangrijkste thema's, waarover de Staatsloterij rapporteert. De stakeholders hebben de effecten van (maatschappelijke) thema's voor de organisatie beoordeeld in een "materialiteitstoets".

Op basis hiervan is een prioritering gemaakt van de meest relevante en impactvolle onderwerpen. De directie beoordeelde de impact van deze onderwerpen op de dagelijkse bedrijfsvoering van de Nederlandse Staatsloterij.

Materialiteitstoets

De Staatsloterij bepaalt jaarlijks welke onderwerpen minimaal worden opgenomen in het jaarverslag. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van een materialiteitstoets.

Identificatie van relevante aspecten en thema's

De eerste stap is een lijst met maatschappelijke thema's op te stellen, die relevant is voor de organisatie. Leidraad daarbij is de strategie van de Nederlandse Staatsloterij, de materiële thema's van het voorgaande boekjaar, onderwerpen aangedragen door stakeholders en onderwerpen waarop interne sturing plaatsvindt. De lijst wordt jaarlijks door de directie geactualiseerd. Voor de meeste thema's wordt bepaald welke impact

Thema's	Thema relevant voor NSTL organisatie	Indicatieve impact op NSTL organisatie	Rapporteren in het verslag
Verantwoord spelbeleid	Ja	Hoog	Ja
Integriteit & privacy	Ja	Hoog	Ja
Maatschappelijke betrokkenheid	Ja	Hoog	Ja
Economische prestaties	Ja	Hoog	Ja
Klanttevredenheid en klachten	Ja	Medium	Ja
Opleidingen & Trainingen	Ja	Medium	Ja
Ketenverantwoordelijkheid	Ja	Laag/Medium	Ja
Afval & Recycling	Ja	Laag	Nee
Energieverbruik en CO ₂	Ja	Laag	Nee
Vervoer	Ja	Laag	Nee

deze hebben op de Staatsloterijorganisatie. In de bovenstaande tabel worden keuzes toegelicht die zijn gemaakt voor het rapporteren van activiteiten in de waardeketen.

Beoordeling door stakeholders

Tweede stap is het beoordelen van de geselecteerde maatschappelijke thema's door relevante stakeholders met een online enquête. Per thema zijn stellingen voorgelegd waarmee stakeholders inhoudelijk feedback konden geven. Het resultaat is een overzicht en prioritering van de meest relevante en significante thema's vanuit stakeholdersperspectief.

Weging en vergelijking met 2014

De Staatsloterij heeft in 2015 een belangrijke stap gezet in de methodiek van materialiteitsbepaling. Wijzigingen bestaan uit: de toepassing van het GRI- G4-materialiteitsprincipe en kwantitatieve borging door een anonieme stakeholdersenquête. Veranderingen in de uitkomst van 2015 ten opzichte van 2014 kunnen

gedeeltelijk verklaard worden door aanpassingen en verfijningen van de methodiek.

Kernthema's:

De zeven materiële thema's in de materialiteitsmatrix zijn onderscheidend voor de stakeholders en voor de dagelijkse bedrijfsvoering van de Staatsloterij. Deze thema's worden uitgebreid toegelicht in hoofdstuk vier van het jaarverslag.

Potentiële thema's

De drie thema's die op dit moment minder prioriteit krijgen en een lagere impact hebben op de Staatsloterijorganisatie, kunnen in de toekomst echter wel een groter gewicht krijgen wanneer de Nederlandse Staatsloterij de scope uitbreidt met haar ketens en wanneer de mogelijke fusie met De Lotto heeft plaatsgevonden. Deze thema's worden niet behandeld in het jaarverslag 2015 van de Staatsloterij.

Implementatie en Informatieverzameling

De door het directieteam (bestaande uit statutair bestuurder en de directieleden) vastgestelde materialiteit

van onderwerpen bepaalt de inhoudelijke inrichting en sturing van het jaarverslagproces. De totstandkoming van het verslag is gedelegeerd aan de CSR-officer. Met een accountabilityindex worden onderwerpeigenaren uit de business en de staven gekoppeld aan specifieke onderwerpen. De onderwerpeigenaren leveren aan het einde van het vierde kwartaal informatie aan in samenspraak met de CSR-officer. Na aanlevering voert de directeur Corporate Affairs een plausibiliteitscheck uit. De directie levert in twee rondes commentaar en keurt de eindversie goed voordat deze naar de raad van commissarissen gaat.

Publicatie

Het jaarverslag wordt uiterlijk 30 april 2016 gepubliceerd. Het jaarverslag over 2015 wordt gepubliceerd via www.nederlandsestaatsloterij.nl en is ook te downloaden in PDF-formaat. De lezers van het verslag worden uitgenodigd feedback te geven op de inhoud van het verslag via voorlichting@Staatsloterij.com.

Controle en Assurance

Voor de publicatie wordt door de externe accountant KPMG Accountants N.V. een assurance afgegeven voor alle relevante thema's in hoofdstuk vier. Het assurancerapport geeft beperkte zekerheid dat de MVO-informatie in het verslag 2015 van de Nederlandse Staatsloterij in alle van materieel belang zijnde aspecten juist is weergegeven, uitgaande van de verslaggevingscriteria van de Nederlandse Staatsloterij met de uitgangspunten van GRI-richtlijnen. Voor het assurancerapport: zie pagina 61.

Begrippenlijst

Definitie van de materiële onderwerpen		
Materieel onderwerp	Omschrijving	Verwijzing
Maatschappelijke betrokkenheid	Optimaal rendement en verantwoord spelaanbod zijn niet de enige pijlers onder een gezonde bedrijfsvoering. De Nederlandse Staatsloterij is gebaat bij een gezonde (sociale) omgeving. Maatschappelijk betrokken ondernemen (MBO) is het vrijwillig investeren van expertise, menskracht, faciliteiten en netwerken in de samenleving. De Nederlandse Staatsloterij geeft met haar stakeholders vorm aan haar maatschappelijke betrokkenheid in de vorm van maatschappelijke projecten en sponsoring.	23
Verantwoord spelbeleid	Verantwoord spelbeleid is leidend en de Nederlandse Staatsloterij wil daarmee optimaal rendement realiseren. Een duidelijk beleid ten aanzien hiervan, vervat in de richtlijnen van European Lotteries (EL) en de World Lotteries Association (WLA), geven concrete handvatten om deze ogenschijnlijke tegenstellingen met elkaar te verenigen.	23
Integriteit & Privacy	De Nederlandse Staatsloterij staat voor integer handelen naar al haar stakeholders; klanten, aandeelhouder, leveranciers, wederverkopers en medewerkers. Waar mogelijk is integer handelen vastgelegd in overeenkomsten en codes. Zo is het integriteitsbeleid bijvoorbeeld centraal onderdeel van het personeelshandboek. Privacy heeft een sterk verband met integriteit. Daar waar met privacygegevens binnen en buiten de organisatie wordt omgegaan, dienen deze optimaal te worden beschermd. Anonimiteit en zekerheid staan hierbij centraal.	23
Economische prestaties	Een optimaal rendement, een betekenisvolle afdracht en financiële continuïteit zijn belangrijke onderdelen van de economische prestaties van de Nederlandse Staatsloterij.	23
Optimaal rendement	Een financieel gezonde bedrijfsvoering met een optimaal rendement. Winstmaximalisatie op korte termijn mag niet ten koste gaan van een duurzaam financieel beleid op lange termijn. Optimaal rendement wil zeggen dat duurzame waardecreatie boven winstmaximalisatie op de korte termijn gaat.	23
Betekenisvolle afdracht	Afdrachten die via het ministerie van Financiën ten goede komen aan het algemeen nut, ten bate van elke Nederlander.	23
Financiële continuïteit	Financiële middelen worden op een verantwoorde wijze en met een passend risicoprofiel ingezet, zodanig dat de financiële continuïteit van de organisatie niet in gevaar komt.	23
Klanttevredenheid en klachten	De deelnemers aan de loterijen die door de Nederlandse Staatsloterij worden georganiseerd, hebben recht op een eerlijk en transparant product, een correcte dienstverlening en daaruitvolgend een serieuze behandeling van eventuele klachten. Zo hoog mogelijke tevredenheid van de deelnemers is een belangrijk streven. Klachtenafhandeling en klantenservice horen daarom optimaal te zijn.	23
Opleidingen & Trainingen	De medewerkers van de Nederlandse Staatsloterij zijn het belangrijkste kapitaal van de organisatie, en als zodanig werken zij continu aan een wendbare en weerbare organisatie. Daarop stemt de Nederlandse Staatsloterij ook haar beleid af, teneinde een optimaal klimaat voor haar werknemers te creëren, waarin zij niet alleen de juiste kennis en vaardigheden kunnen vergaren, maar ook kunnen blijven werken aan hun eigen ontwikkeling.	23
Ketenverantwoordelijkheid	De leveranciers die diensten aan de Nederlandse Staatsloterij leveren, de facilitaire bedrijven die invulling geven aan de logistieke processen, de retailketens en zelfstandige ondernemers in het retailnetwerk zijn belangrijke ketenpartners. Een goede zakelijke relatie met hen is van groot belang. Dit betekent onder meer dat duidelijke afspraken worden gemaakt over de wederzijdse verantwoordelijkheden.	23

Korte uitleg van veelgebruikte begrippen uit het jaarverslag

Compliance:

Compliance is de functie binnen een organisatie die toeziet op naleving van wetten en regels die te maken hebben met de bevordering en handhaving van de integriteit en professionaliteit van een organisatie en haar bestuurders en medewerkers met als doel compliancerisico's te beheersen en eventueel daaruit voortvloeiende schade te voorkomen dan wel te beperken.

(Corporate) governance:

Bij governance gaat het om hoe een onderneming wordt bestuurd. Belangrijk is hoe een onderneming efficiënt en verantwoord wordt geleid, waarbij het vooral ook gaat om de relatie met de belangrijkste belanghebbenden zoals de aandeelhouders, toezichthouders, werknemers, klanten en de samenleving.

Global Reporting Initiative:

Het Global Reporting Initiative (GRI) is een internationale organisatie die richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving opstelt. In een duurzaamheidsverslag communiceert een organisatie publiekelijk over haar economische, milieu en sociale prestaties.

Key Performance Indicators (KPI's):

Kritieke prestatie-indicatoren zijn variabelen waarmee een organisatie haar voortgang kan monitoren.

Materialiteitstoets:

Organisaties kunnen als onderdeel van het proces om hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te bepalen of aan te scherpen een materialiteitstoets uitvoeren. Materialiteit verzekert een duidelijke en onderbouwde keuze van thema's waarover zal worden gerapporteerd.

Riskmanagement:

Risico- of riskmanagement is een hulpmiddel om op een gestructureerde en expliciete manier risico's in kaart te brengen, te evalueren en – door er proactief mee om te gaan – ze beter te beheersen. Risicomanagement is gebaseerd op het maken van risicoanalyses.

Stakeholders(dialoog):

Stakeholders zijn partijen waarvan de belangen kunnen worden beïnvloed door de activiteiten van de organisatie, of die zelf invloed op de belangen van de organisatie uitoefenen. Een stakeholdersdialoog is erop gericht om relevante thema's, belangen en standpunten te bespreken tussen het bedrijf enerzijds en de meest relevante stakeholders anderzijds.

Colofon

Uitgave

Nederlandse Staatsloterij
Paleisstraat 5
2514 JA Den Haag

Realisatie

Nederlandse Staatsloterij,
Arjan van 't Veer

LDKW & 100% Grafische vormgeving,
Utrecht

Fotografie

Corbino (Maarten Corbijn)
en anderen

nederlandse staatsloterij

Paleisstraat 5
2514 JA Den Haag

Postbus 16625
2500 BP Den Haag

T 070 302 15 00
F 070 302 15 55

voorlichting@staatsloterij.com
www.nederlandsestaatsloterij.nl